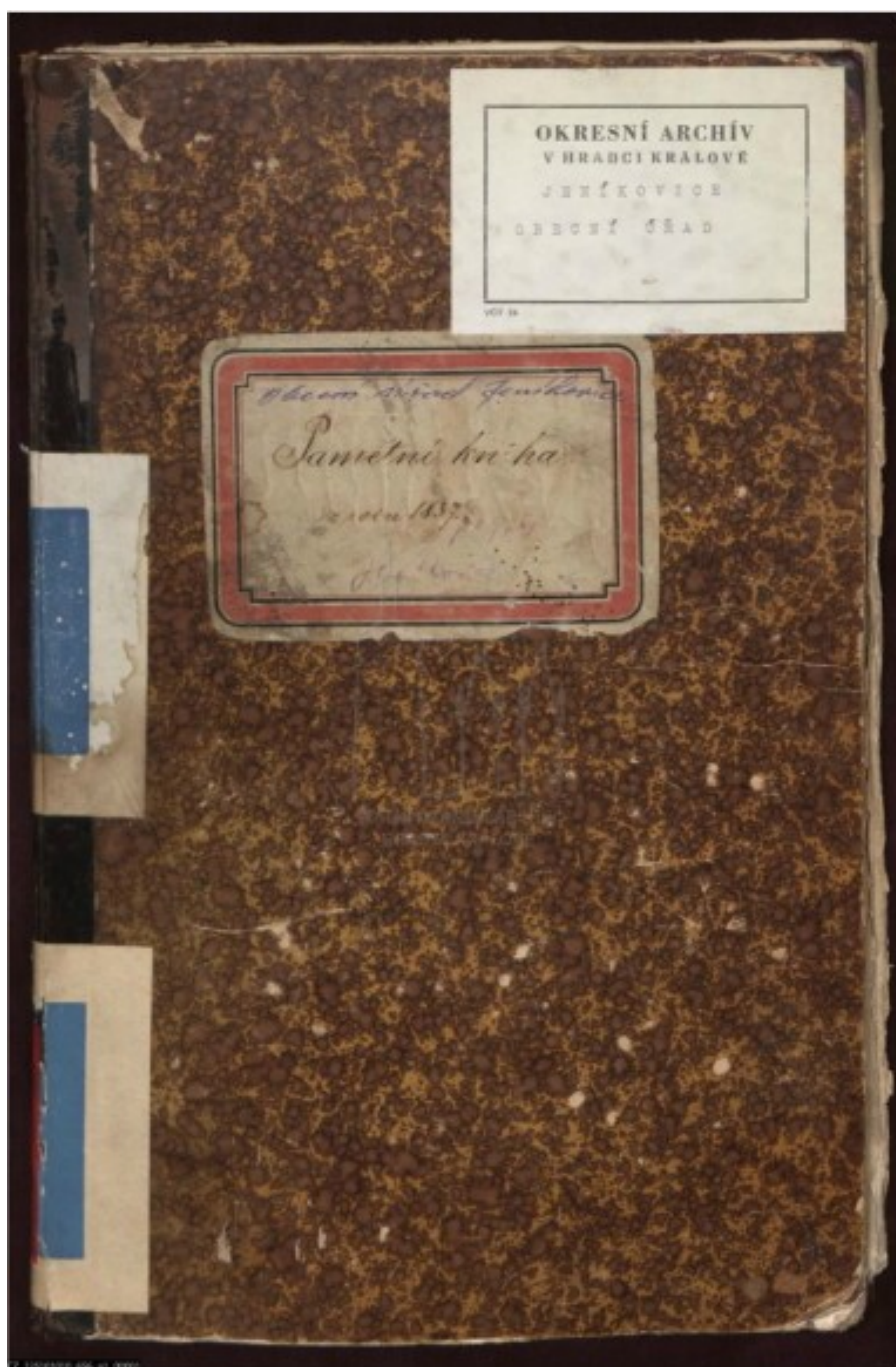

Pamětní kniha obce Jeníkovice 1837 – 1914

Údaje o publikaci
Česká republika
Archiv: Státní okresní archiv Hradec Králové
Fond: AO Jeníkovice
NAD: 656
Inventární číslo: 1
Druh ukládací jednotky: kn
Ukládací jednotka: 1
Obsah: Pamětní kniha čes., 23,5 x 30,5 cm, vazba: lisovaná papírová lepenka

Název: Pamětní kniha obce Jeníkovice
Souběžný název: Pamětní kniha z roku 1837 Jeníkovice
Datace událostí: 1832-1914
Datace vzniku: 1837-1914
Jazyk: Český
Materiál: Papír
Stran nebo listů z toho popsaných: 67 stran z toho 67 popsaných
Rozměry nebo velikost: 23 x 36,5 cm
Vazba a její popis: polokožená (pevná papírová)
Poznámka: Autor: Špriňar Jan, Pumr Jan, Rohlena Jan, Ludvík Josef. V knize jsou dva typy číslování. Viz. poznámky. Prázdné stránky vynechány. Psána rukou, perem, hůře čitelná.
Počet snímků: 72
Digitalizoval: Michal Munzar, Lukáš Popp
Digitalizační zařízení: Zeutschel OS 1200,
Datum digitalizace: 12. 8. 2009 – 13. 8. 2009

Web: http://vychodoceskearchivy.cz/ebadatelna/zobrazeni-publikace-hradec/?adresar=CZ_225101010_656_p1&nadpis=Pam%C4%9Btn%C3%AD+kniha+obce+Jen%C3%ADkovice+1832+-+1914&strana=1

Pamětní knihy obecní.

I. Ustanovení zákonná.

Podle zákona ze dne 30. ledna 1920, číslo 80. Sb. z. a nař., jest každá politická obec povinna založiti a vésti pamětní knihu obecní. Zápisy provádí kronikář, ustanovený obecním zastupitelstvem za přiměřenou odměnu, a to za součinnosti letopisecké komise.

II. Prováděcí nařízení.

Zákon o pamětních knihách obecních proveden byl vládním nařízením ze dne 9. června 1921, číslo 211 Sb. z. a nař., které ustanovuje toto:

§ 1. Každá politická obec jest povinna poříditi svým nákladem pamětní knihu obecní, a to nemá-li ji dosud, nejpozději do konce roku 1922. Této povinnosti jest obec zbavena jen tehdy, vede-li se tam již pamětní kniha obecní a zabezpečí-li se, že tomuto účelu bude nadále sloužiti podle předpisu tohoto nařízení, zejména za dozoru letopisecké (§ 7.). V mezích platných obecních zřízení mohou se dvě nebo několik obcí téhož politického okresu spojit k vedení společné pamětní knihy obecní za souhlasu nadřízených úřadů dle obecního zřízení. Pamětní knihu obecní nesmí obec zciziti a sluší ji označiti pečeti obecní na titulním listě i na každé desáté stránce.

Listy musí býti pevně v knihu sešity, očíslovány a počet jich potvrzen na titulním listě obecní radou.

§ 2. Účelem pamětní knihy obecní jest zachovati místní dějiny pro poučení budoucích.

§ 3. Kronikář (letopisec) zapíše na počátku zápisu své jméno a povolání. Úvodem k pamětem podá zeměpisný obraz obce (polohopisný plán), potom zaznamenává v časové posloupnosti pamětihodné současné události místní, které výstižně zobrazují obec po stránce hospodářské, populační, sociální, veřejně-zdravotnické, kulturní, letopisné a náboženské.

Události, týkající se okresu, župy, země nebo státu, zaznamenává jen potud, pokud podstatně souvisí se životem v obci.

V pamětní knize obecní budiž též zaznamenáno, jaký ohlas měly v obci veliké události dějinné, např. světová válka, vznik Československé republiky.

Kronikář poznamenává si zpravidla látku pro pamětní knihu obecní do příručního sešitu, a po nějaké době, až se názory na události ustálí, činí zápisy do pamětní knihy obecní, vybíraje pouze věci podstatné. Veřejné úřady a ústavy jsou povinny, aby kronikáře v této činnosti podporovaly, oznámily mu na požádání potřebná data a podaly informace, pokud jest toho potřeba k účelům pamětní knihy obecní a neodporuje to platným předpisům nebo veřejným zájmům. Jestliže kronikář potřebuje dat nebo informací od místních spolků, zpráv velkostatků, průmyslových podniků apod., a

nedosáhne-li jich sám, jest na politické obci, aby smírně zakročila, po případě požádala nadřízený politický úřad o zprostředkování.

§ 4. Úkolem kronikáře pověřuje obecní zastupitelstvo jednatele místní komise osvětové, učitele, správce archivu aj., vždy však osobu, která má pochopení pro svůj vážný úkol, chce své poslání svědomitě plnit, má pro to schopnosti, znalost místních poměrů a zvláště smysl pro pravdu. V obcích, čítajících více než 10.000 obyvatelů, budiž úkol kronikáře svěřen odborníku archivnímu, muzejnímu nebo kvalifikovanému úředníku obecnímu, zvláště knihovníkovi. V obcích těchto stará se kronikář, aby byla soustavně sbírána veškerá látka, vztahující se k dějinám obce. Ukládá do místního archivu úřední vyhlášky, úplné ročníky krajských časopisů, monografie apod.

§ 5. Kronikář jest povinen zapisovati události pravdivě a věrně za dozoru letopisecké komise (§ 7.). Má nárok na odměnu, již určuje obecní zastupitelstvo dle velikosti obce o počtu obyvatelstva.

§ 6. Kronikář vkládá pamětní knihu do pevného a trvalého pouzdra a uschová ji do uzamčené skříně na místě bezpečném a suchém, na vesnici zpravidla ve škole, ve městech na radnici, ve městech, která mají odborně zřízené archivy, v archivu městském. Půjčiti ji domů není dovoleno. Popsaná pamětní kniha obecní budiž bezpečně uložena v místním museu, v archivu nebo v obecní knihovně.

§ 7. Letopiseckou komisi (§ 2. zákona) tvoří starosta obce a dva, v případě posledního odstavce tohoto článku tři občané, ustanovení k tomu obecním zastupitelstvem. Komise jest povinna dozírati na úpravu pamětní knihy obecní a zápisy v ní, v pochybných případech určití nebo naříditi doplnění zápisu po stránce věcné. Má-li kronikář námitky proti pokynu komise, rozhodne obecní zastupitelstvo s platností konečnou.

Na konci každého roku podá komise obecnímu zastupitelstvu zprávu o vedení pamětní knihy obecní. Sezná-li komise, že kronikář neplní svých povinností, ačkoliv ho komise již před tím napomenula, jest obecní zastupitelstvo povinno zbaviti kronikáře jeho úkolů a ustanoviti nového. Každá národnost, jejíž příslušníci v obci obývající činí aspoň 20% obyvatelstva podle posledního sčítání lidu, má nárok na zastoupení v letopisecké komisi dalším občanem, a to své národnosti a má právo žádati, aby se přiměřeným způsobem v pamětní knize obecní přihlíželo k jejímu životu.

§ 8. Do pamětní knihy obecní nahlížeti mají právo jen členové letopisecké komise. Jiným osobám může povolití nahlédnutí obecní rada, vyslechnuvši před tím kronikáře. Odpírá-li se toto povolení, může je udělití nadřízený úřad politický, pokud jde o nahlédnutí v pamětní knihu obecní za účelem studijním. V obou případech děje se nahlédnutí za dozoru kronikáře, jenž o tom vede zvláštní záznam.

§ 9. Pamětní kniha obecní budiž všeobecně přístupna v úřední místnosti aspoň jednou za tři roky po 14 dní, za sebou jdoucích. Tuto okolnost jest veřejně vyhlásiti.

Do osmi dnů po uplynutí lhůty, v odst. 1. uvedeně, má každý občan právo navrhnouti věcný doplněk pro pamětní knihu obecní. O návrhu rozhodne obecní zastupitelstvo s platností konečnou.

§ 10. Dozor nad prováděním zákona přísluší nadřízenému úřadu politickému, u něhož buď veden zvláštní rejstřík pamětních knihách obecních. Až do jiné úpravy přísluší v obcích mimo sídlo tohoto úřadu okresnímu školnímu inspektoru povinnost, aby při každé školní inspekci se vhodným způsobem přesvědčil, zda v obci se řádně vede pamětní kniha obecní. Zkoumati zápisy není jeho povinností. Shledá-li závady, jež nemohou býti krátkou cestou odstraněny, oznámí je příslušnému úřadu politickému, který zjedná nápravu. Provedení revise poznamená se v rejstříku. Nemohla-li býti

provedena revise po tři léta za sebou jdoucí, ať již není v místě školy nebo nebylo v té době místních školních inspekcí, jest revisí a správou pověřiti v stejném rozsahu, jak jest zavázán okresní školní inspektor, některou důvěryhodnou osobu v téže nebo sousední obci. Tento úřad jest úřadem čestným.

III. Pokyny obecním kronikářům.

Dokonale a úplně zavedená pamětní kniha může a má míti tento obsah:

Obsah obecní kroniky:

1. **Úvod:** Údaje o osobě kronikáře.

2. **Vylíčení stavu obce v době založení kroniky:** Zeměpisná poloha (plánek obce a okolí), geolog., podnební a j. přírodní poměry obce, místní zvláštnosti květeny a zvířeny, rozdělení půdy, její kvalita. Jména náměstí, ulic, okolních samot, řek, potoků, rybníků, charakteristické traťové názvy (na stínadlech, u křížku a j. s jejich věcným výkladem), počet obyvatelstva, hlavní způsoby jeho zaměstnání, poměry národnostní, jazykové zvláštnosti. Úřady v obci a jejich správcové, ústavy, dobročinné, peněžní aj., poměr a síla politických stran, jejich zastoupení v obecním zastupitelstvu, poměr náboženského vyznání, všechny místní spolky, zvyky a zábavy v obci; stav obecního jmění, poplatní síla obyv., jeho výše blahobytu, poměry v obecním zastupitelstvu. Umělecké a památné předměty v obci a nejbližším okolí (náhrobky, boží muka, zříceniny, kříže, zvony, obrazy v kostele apod.) a pověsti o nich. Soupis všech písemných památek v obci chovaných: obecního archivu, zámecký, farní, školní archiv, rodinné zápisky a kroniky, legionářské zápisky z války. Soupis tištěné literatury o obci a soupis místních novin.

3. **Dějiny obce v posledních desíletích před válkou:** Stavební vývoj obce, požáry, vnikání nových technických vymožeností, strojů, továren, nových plodin, pracovních technik, vznik nových řemesel, rozvoj společenského života, národnostní a politické změny, soupis významnějších rodáků atd.

4. **Ohlas světové války v obci:** Ohlas sarajevského atentátu. Dojem z mobilizační vyhlášky, mobilisace v obci. Nálada mezi lidem a vojáky. Soupis mobilizovaných vojáků. Odhady o trvání války. Další odvody a třídění. Hlásili se dobrovolníci? Válečné příprave. Pochody vojska obcí. První ranění a dovolenci. První mrtví. Vojenské nemocnice v obci a kde. Zásilky do pole. Činnost Červeného kříže. Sbírký v obci a nač. Cizí zajatci v obci: odkud? Jak dlouho? Jak se k nim chovalo obyvatelstvo? Sběhové z obce. Statistika padlých a raněných, kde kdo padl a kdy? Přehled všech vojenských přehlídek a statistika odvedených. Na kterých frontách bojovali místní vojáci? Jejich rakouská a cizí vyznamenání. Kolik legionářů – ruských, francouzských, italských? Kolik se vrátilo mrzáků a jak ranění? Zůstali v obci cizí zajatci i po válce? Haličtí uprchlíci v obci. Omezování civilního železničního provozu. Příděly potravin a kuřiva. Fronty na potraviny. Stoupání cen. Rostoucí nedostatek. Výpravy měšťáků do obce za potravinami a jejich výsledek. Výměnný obchod. Rekvisice a jejich výsledek. Agitace pro upisování válečných půjček a jejich výsledek. Tresty za utajování zásob. Úroda za války. Případy lichvy a rychlého zbohatnutí. Maximální ceny. Úpadek některých druhů průmyslu a řemesel. Nové papírové peníze, jejich přijetí v obci, přezdívký pro ně. Nedostatek práce. Podpory příbuzným vojínů. Válečné jídelní lístky a recepty. Různé –enky. Vzrůst žebroty. Nálada mezi lidem. Rostoucí nespokojenost a její projevy. Válečné anekdoty. Ostaly vítězství – nucené či dobrovolné? Pojmenování ulic dle

jmen vojevůdců. Morální úpadek mládeže. Nedostatek učitelstva a jeho následky. Úpadek školní návštěvy. Vzdělávání. Sebevraždy. Zábavy ve válce. Chování se jednotlivých tříd obyvatelstva i některých jednotlivců. Persekuce. Rozpouštění spolků. Věrnost manželek vojáků. Zprávy o zahraniční české osvobozovací akci – tajné zprávy, letáky, noviny a odkud? Odhady výsledku války. Vliv jednotlivých novin na náladu obyvatelstva. Rostoucí naděje v příznivý výsledek války. Dojem válečných zpráv o vítězství centrálních mocností. Ohlas pražských květnových oslav. Sázání lip svobody a kde. Dojem z projevu spisovatelů. Kritika oficiální české politiky ve Vídni. Dojem ze smrti Františka Josefa a z nastoupení Karla. Ohlas zatčení a amnestování českých politiků. Naděje na konec války. Ohlas pokusu o převrat ze 14. října. Podrobný průběh 28. října. Návrat vojáků. Uvítání legionářů. Pocta padlým. Kolkování peněz. Nové čsl. peníze. Volby – změny v síle politických stran. Volební právo žen a jeho následky. Pozemková reforma a její výsledek v obci. Válka na Slovensku. Mobilisace proti Uhrám. Nové zákony. Změny v náboženském smýšlení obyvatelstva. – Zachrániti pokud možno všechny písemné i jiné památky ze světové války: –enky, papírové peníze, vyhlášky, plakáty, válečnou korespondenci vojáků, noviny, letáky, fotografie apod. – vše bezpečně uložit.

5. Zápisy běžných událostí v obci: *Politické:* Veřejný život v obci, činnost politických stran, jejich veřejné schůze, průvody a projevy se jmény hlavních řečníků a tematy řečí. Činnost obecního zastupitelstva, jeho důležitější usnesení. Přípravy k volbám, způsob agitace, průběh voleb a jejich výsledek, eventuální zjištěné nepořádky. – *Společenské a kulturní:* Vzdělávací a zábavní podniky v obci, přednášky, kursy, debatní večírky, koncerty, výstavy, divadlo, rozvoj obecní čítárny, knihovny, časopisů, večerních a pokračovacích škol. Náboženský život všech vyznání v obci, pouti, oběti, večerní pobožnosti, misie. Poměr mezi příslušníky různých vyznání. Ohlas důležitých dějinných událostí. – *Hospodářské:* Stav úrody, požáry, povodně, krupobití, veliké vánice, stoupání nebo pokles běžných cen a mezd, vznik novostaveb, důležitější majetkové převody, stavby silnic, vodovodů, zavádění elektřiny a plynu, vznikání různých technických vymožeností, nových průmyslových a hospodářských strojů, vznikání různých odvětví průmyslu a jeho rozkvět i úpadek, epidemické nemoci, jejich průběh a následky, nová opatření zdravotního rázu, pokroky ve způsobu hospodaření. – *Sociální:* Pohyb obyvatelstva v obci, přistěhovalectví a vystěhovalectví, jeho příčiny a následky, osudy vystěhovalců podle jejich zpráv do obce, změny v existenčních poměrech jednotlivých společenských vrstev, jednotlivé význačnější případy společenského a majetkového se vyšinutí z nižších vrstev do vyšších, chudinská péče v obci, její vývoj a následky, bytové a majetkové poměry, vznik sirotčinců, útulen, dětských zahrádek, nemocnic. Občasné návštěvy cizinců, agentů, cikánů. Počet nezaměstnaných, příčiny nezaměstnanosti. Vzdělávání a turistického ruchu v obci. Roční statistika narození, úmrtí, sňatků, rozvodů, výstupů z církve, přestupů do jiných církví, sebevražd, vražd, neštěstí. Pohyb vzdělanostní úrovně, změny v učitelském sboru, průměrný stav školní návštěvy, příčiny eventuální nepravidelné návštěvy. Kdy syn opouští řemeslo otcovo, studenti z obce, kde studují a jak, vliv školství hospodářského a průmyslového. Procento analfabetů. Jak se obyvatelstvo baví, co čte, jeho celková mravní úroveň. Vývoj národnostních poměrů, vzájemný poměr národností. Lidové zvyky, charakteristické změny v oděvu, lidové obyčeje v jednotlivých dobách ročních, lidové slavnosti a jejich programy, vznik časových vtípů, přísloví, úsloví, oblíbených písní, přezdívek. Sportovní ruch. Okrašlovací akce, sázání stromů a stromořadí, stavba pomníků a nápisy na nich, úprava domovních štítů, zasazování pamětních desek, památníky padlým ve válce atd.

Povinnosti řádného kronikáře jest:

a) Býti v občasném styku s úřady, vyžádati si od nich rok od roku potřebné údaje.
– Vše přesně datovat. – Naprostá nestrannost, jen referovat.

b) Dbát o záchranu písemných památek. – Přesvědčit se občas o stavu obecního archivu a registratury obecního zastupitelství. – Budit mezi obyvatelstvem zájem o tyto písemnosti starší i novější.

c) Sbírat, inventarizovat a pečlivě ukládat všechny tyto písemné i jiné památky, jako obrazy, pohlednice a fotografie obce i jejích částí, význačnějších budov, domů, pomníků, uměleckých památek, významných rodáků, krojů, mravů, obyčejů, mapy, plány, listiny, vyhlášky, manifesty, dopisy, letáky, výstřižky z novin, úplné ročníky krajinských listů, různé výroční zprávy ústavů a podniků, válečné vzpomínky, kandidátní listiny, tištěné články a knihy u obci apod.

d) Neustoupit eventuálnímu neodůvodněnému nátlaku letopisné komise a podobně, raději složit úřad!

e) Míti lásku ke kronice, neboť to je základní podmínka zdaru!

IV. Literatura (knihy).

O vedení obecních pamětních knih vydány jsou tyto praktické příručky:

Dr. A. Markus: **Pamětní kniha obecní.** (Státní nakladatelství za 1 Kč 50 hal.)

Dr. J. Kazimour: **Návod k vedení pamětních knih.** (Nákladem Čs. zemědělského musea v Praze II., Hybernská 20, cena 2 Kč.)

V. Vzorné kroniky

Jakým způsobem možno současné děje zaznamenávat, seznámíme ze starší doby v kronice Vavákově. (**Paměti J. F. Vaváka**, nákladem J. Kotrby v Praze.)

Z nejnovější doby připomínáme *Jana Müllera*: **Památník světové války 1914 – 1918.** (Objednati možno u spisovatele, Jana Müllera, rolníka a starosty obce v Podmokách u král. Městce, asi za 20 Kč.)

VI. Prameny dějin

Pro ty kronikáře, kteří by chtěli zpracovati starší dějiny své obce, možno doporučiti tyto knihy, v nichž nalézt lze záznamy o našich obcích:

A. Sedláček: **Hrady a zámky.**

Bílek: **Dějiny konfiskací.**

Schaller: **Místopis Čech.**

Sommer: **Místopis Čech.**

Čelakovský: **Privilegia měst pražských i venkovských.**

Tadra: **Soudní akta konsistoře pražské.**

Tadra: **Prameny dějin českých.**

Palacký: **Popis král. českého.**

Sedláček: **Místopisný sborník historický.**

Zíbrt: **Biografie české historie.**

Kazimour: **Bibliografie.**

Archiv český.

Lidové zvyky, zvláštnosti, pořekadla apod, jichž si má kronikář též všimati, uveřejňovány a popisovány jsou v časopise: „**Český lid**“. Vychází v Praze, nakladatel J. Svátek v Praze, roční předplatné 56 Kč.

Okresní správní komise v Hradci Králové

dne 15. května 1925.

Ředitel:

Předseda:

Josef Vaněk.

Adolf Švarc nást. Ant. Novák v Kutné Hoře. 5414u – V. – 25

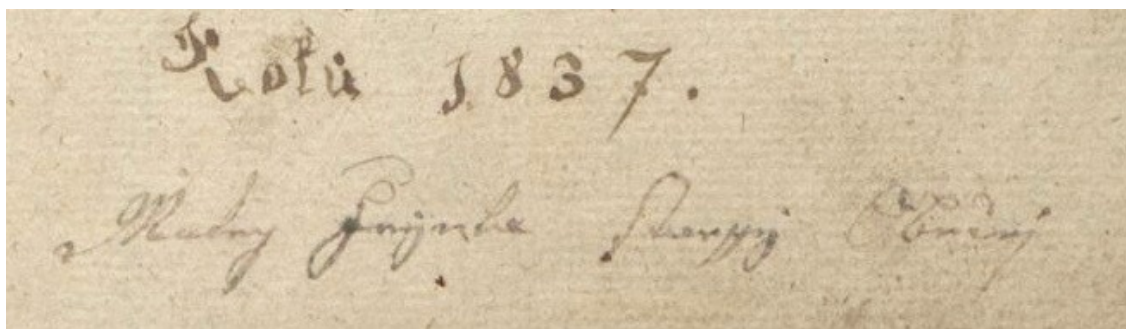
Pamětní kniha

**Pamětní
Kniha**

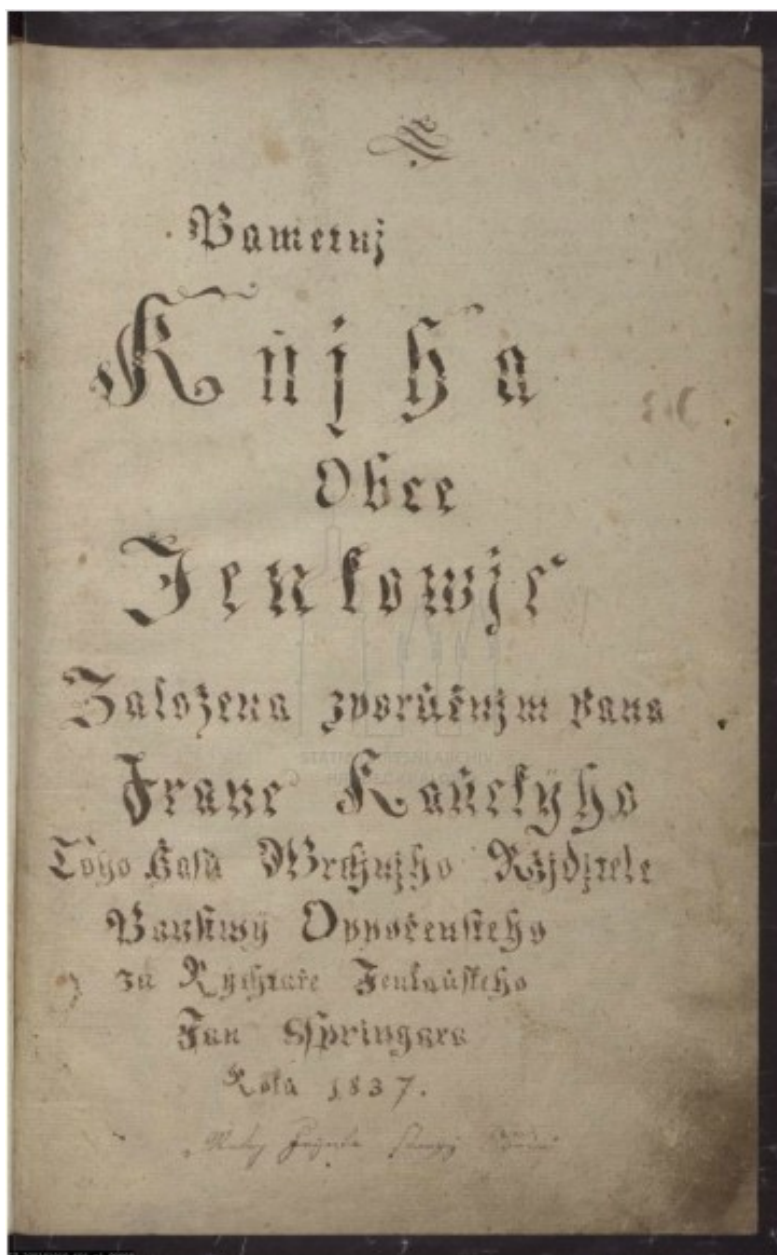
**Obce
Jenkovjc
Založena zporucnjm pana
Franc Kauckýho**

**Toho Casu Wrchnjho Rzjdiťele
Panstwý Oppocenskeho
za Rychtare Jenkauskeho
Jan Springara**

Roku 1837.

Roudny Frynta Starší Obeční

Přepis textu na začátku jeníkovické Pamětní knihy provedl v říjnu až prosinci roku 2013 na moji osobní žádost rodinný přítel, genealog a milovník historie pan Jiří HLINOVSKÝ z Tábora.

Chci mu tímto srdečně poděkovat za ochotu ujmout se tohoto úkolu a tím uzavřít tuto práci. Jirko, díky!

Touto jeho nevšední prací je nyní dokončeno celé moje snažení s přepsáním všech 4 knih pro snadnější čtení a pro zájemce o život a vývoj naší obce Jeníkovice je dostupná na webových stránkách www.jenikovice.webpark.cz. 5. knihu kronikáře Oty Charváta opsál do elektronické podoby jeho syn Ota a další úpravy a převod, opatření poznámkami jsem provedl já.

Doufám pevně, že všem opravdovým zájemcům přinese radost a ponaučení.

Vloženo 8. XII. 2013 Vladimír Fr. Šmíd

Přepis textu z kurentu Jana Špringara rychtáře

Pamětní kniha obce Jenkovic

Založena z poručením pana Franc Kauckyho toho času wrchniho ržiditele Panstwy Oppočenskeho za Rychtáře Jenkauskeho Jana Springara Roku 1837

– 9 –

Pamatny Wynš zdik činnim nasseho Wysoce
Oswyceneho Knižete Pána a Pána Rudolf z Kolloredo
z Mansfeldu přečtene wssem Obcy zhromaždenim na Cance-
laři Oppočenskem dne 27. srpna 1836.

W roku 1636 dne 30. srpna přesslo panstvi Oppočno na hraběte Jarolima z meho pokoleni, dve plne století jsou moje děti w božske milost ano wloni samem zachowala a u wněm poddaní a starostliwé a dobromyslne pani spolu nepřetržitě w nekrasnejssim a nejblaženějssim swazku žiji. Mne že se to w stesti zapudil, tento radostny den držeti, a wtichosti, ačto byw odnas wzdaleni z celeho srdce žehnati. Obci jste moje děti, tyto me wroucím díky se mnou vydawaly. Obcy přissti tem dlauhým tak tieze blaženým mymilym časem wěrne byly. Obci konečně, moje nasledownicy nad lasku wassich ditek a wnuku se wte myře radowaly, jako ja nadwassí a božske požehnani mě stale, jako až potud na wrchnostech poddanych Oppočenských odpočiwaly.

Rudolf kniže z Colloredo mansfeld.

III

– 10 –

Roku 1835 dne 5. března odebral se na věčnost nass nejmylostivějssy pan Jan Frantissek toho jména druhý, nastoupil swe panowani roku 1792 a panowal skrze 43 leta, zajehožto panowani hned od roku 1792 až do roku 1816 skrze 34 leta wojna s francouzem ustavičně trwala, s wyjmětim několyk let w kterých wždycky jen pokoj na nějaky kratky čas wyjednan byl, w tom čase při francouzskem nejwižssim ržizeni se jmenoval nejwyšší ržiditel jmenem Bonapart, který tak sstastny byl že za ten čas se swim wojskem wssecki zapadni pulnoční y wychodni krajiny totiž Wlasy s tím prayskau zem Ruslant y celou cisařskou zem mymo Čech a Uher protahl, wssak ale naposledy, s kým jeho pejchu, poniewadž již jinak nemyslí než se on sam jediný celym světem wladnout bude, w Ruslandu skrze zymu welice nesstastny byl, tak že podle spraw ze moc nadherne na 5 krat sto tisíc silné armady, potom 30 tisíc spatky francousku zem sebou přivedl, až posledně wessly sou ty 3 potentati totiž naši země pan, cisař ruský a kral prajsky w jednotu, a tak roku 1813 ustawičně ruske a prajske wojsko skrze Čechy massirowalo, w tom roku dne 23 měsíce srpne, w oby Jenkowske 1 celý regiment ruske kawalerie přesně na kwartirech ležel, tak že jich po 40 y 50 mužích skorem beze wsseho pořadku we stawenich bylo. Jetely na polích wysekli, seno ze staji schazely, obyly ze stodol nosily a nim krmily, oheň po zahradách topily, wssak buď bohu chwala beze wsseho neštěstí přič odmassirowaly, tehož času cisař ruský a kral prajsky na Opočen přijely, a na pulyckých polích cisařské wojsko jim slawnou paradu tam dělalo, a potom za swou armadou skrze Čechy zas tahly, kdežto hned u města Drážďan s armádou francouzskou prwní hrozna krwawá patalie byla, kdež francouz se swou armádou nešťastný byl, a stále za mnoho jeste hrozných krwawých bytwach až do země francouzské ustupowat musel, a nasse wojsko až do města Paříže se dostalo a takto zahuben wojna s hrozným krweprolitím se skončila.

IV.

– 11 –

Téhož roku od měsíce září cely podzimek stále prsselo, lyde skrze ustavičné transporty usle czesty mnoho o swuj dobytek přissly poněwadž stále za armadou magacin a jim potřebne věcy wojsk musely, ten czas hospodař nic jineho dělat nemohl jen na tranpporte byl a hospodyně s czeladkou jen obyly na magacin mlatit a krmeni chystat musela, az ale wetssim dilem nezdelane a nezasele ležet zustala, awsak ale toho roku w zaří druhého hojne božy požehnani byl a tak ač dost mnoho sedlsky lyd přitom trpět musel, přece se to wssecko s pomocy božy dobře skončilo.

Také za jeho panowani na peněžych welka změna se stala neb hned na začatku jeho panowani začaly peníze papirowy mezy jinou mincy jit, které se bankocedule jmenowaly, a skrze wojnu tak se rozmohly, že w několyka letech žádná jina mince, jen ty same bankocedule a kterou minci weden na kus 6 a 3 a 1 a byla mezy lydma ssila, jen mezy tím na nejaký czas mince stříbrna kus 24 12 6 byla wejdana byla a když se y ta stoho byla někaki kratky čas zase mince stříbrná nowa vydána kus 7 byli, ale mnou kus 30 15 byti, ale trwalo až do roku 1811 a potom roku 1811 vydal země pan mincy jinou, wssak zase papirowou, aby se jmenowaly Ein lessung ssajny a w nejakem krátkem czase jesste ktem na spomožení anticipacion ssajny a bankocedule zlehčil tak že 1 zlaty bankocedul 12 a te nowe mince platil, tež y také mince mědenna w tom způsobu zlehčena byla, jen 6, grejcarowy peníze k zapovězení přissly, kterych samych lyde w tom czase až na korce naskowawanych měly a potom je židum kus za 1 prodawaly, také w tom roku 1811 skrze sucho mala božy auroda napolych byla a tak že platil 1 korně žita 100 fr. bankocedul neb 20 fr. ššajnu a potom od roku 1813 skrze wojnu take se ssajny rozmohly, že jich bezmala zase jako předessle bankocedul bylo, neb roku 1815 ač tento rok w božim požehnani dost aurodny byl, platil 1 korec žita 32 fr., až potom roku 1816, když se wojna s Francouzem upokojila začala jit mince stříbrna stara, a ssajny k zlehčení přissly tak že 1 fr. ssajni 24 dobře stříbrne mince platil zčimi i tale mince měděne naten způsob k zlehčení přissla, a přitom také mince papirowa widana byla a tak zaroweň s minci stříbrnou platila a ti se jmenowaly banknoty a přitom se wssecky ssajni wytratily.

V.

– 12 –

Roku 1832 rozmahala se zde w Čzechach nějaká neobyčejna nemoc, která skrze wynazirani panu doktoru swe jmeno měla cholera moro, který člověk se na tu nemoc roznemohl, zřídka se kdo zhojil nybrž druhy neb 3ti den zemřít musel, ač se přitom lekaře we wssemožne přičinowaly, wssak jejich pomoc proti teto nemocy malo platna byla,procož žádný z lydu sprostého lekaře k sobě nechtel, neb lid sprostý toho aumyslu byl, že by pany lekařowe smrti člověka přičinou byly a lyd jejich lekem otrawit chtěly, procož každý sám jake prostředky wěděl w te nemocy dělal anejwyce zařiwanim a pocenim člověk wte nemocy od smrti ochráněn byl, toho času byly skrze komyse po wesnicych ustanowene staweni pro spitaly, lež lyde za kromfotny, postele, lajtuchy a wsselyjake nadoby pro nemocne tež pro wynasseny mrtwych těl, jako y w nassi byl rozkazany sspital w Nru 80 u Jiřího Wanickyho, wssak ale buď bohu chwala w nassy obcy nic takoweho potřeba nebylo. Take ten czas nařizeno bylo po wesnicych a tím wyse w městech, wssecky lauže, wnichž woda stojí a nikam neodtyka zemy zawozyt a hnoje w pole odwest poniewadž bylo od doktorů uznano, že by nejwice tato nemoc z toho swůj wznik brala, pročež kdo nějaký takowy důl neb louž na obcy při swem staweni měl že by jemu nepřiležitost dělal, jen se k doktorů přihlasit mohl, a hned takowy důl skrze poručeni auřadů zawezeny bejt musel, a tak skrze to mnohy při samem staweni welke pohodly sobě udělal, kdežto by jinak žádným způsobem se to bylo nestalo. Y také w tom czase mezy dobyt看 nějaká neobyčejná nemoc se začala rozmahat, neb který dobytek se

natu nemoc roznemohl wnekolyka hodinach possel, pročez w kterem chliwě se to přitrefilo, hned bylo powěřeno od ouřadů, z takoweho chlywa wssecek ten jsauci dobytek, dojisteho ktomu wykazaneho chliwa dowedeny bejt, a tam několyk dni krmen a hlydan bejt měl, aby lyde kteří přitom dobytku byly, ten čas dožadneho staweni přijit nesměly, a ten chlyw w nějaky dobytek natu nemoc zhinul, rozhazeny a stau pycy která wtom staweni natom chlywě sraunana byla, wen z wesnice neb z města wywežena a wsse spaleno bejt mělo, což se wsse wskutku w městě Třebechowiczych koželuhoj Witousskoj přitrefilo, wnassy obcy ale senic takoweho bud' bohu chwala nestalo.

Roku 1833 dne 31. prosince byla takowa bouřka, že hrom byl tak jako času letního bywa a trwala přes 2 hodiny, také toho času uhodilo w Tinissti dojedne chalupy, která odtoho shořela.

VI.

– 13 –

Roku 1835 dne (*neuvedeno*) w Krnowicich z kowařskeho werstatu wysšel oheň, a bylo přitom tak hrozne powětří že w několyka hodinach 15 numer až do Janieka wyhořelo, přičemž y take kostel shořel, a skrze tak hrozne powětří ani žádnymu zjeho staweni hrst popela na miste nezustalo. Poniewadž to wssecko až do sw. Wyta odnesl.

Roku 1836 dne 23. srpna přijel do Czech k slawnemu korunowaci na kralowskou českou stolycy nass nejmylostiwejsy po swem otcy Frantisskowy nastupjicy země pán Ferdinand druhy, s jeho nejmylostiwejsy pani manželkou rozenou prienzkau sardynskou doprovázen jsoucy od množstwy českého lydu jak wyžssiho nižssiho městskeho y sedlskeho stawu, od Noweho Hradce až do Hradce Kraloweho, kdežto w rezydency byskupske skrze 8 dni bytem zůstal a přitom cele město skrze tento čas krasne oswiceno bylo, až jeho příjezdu se radowalo k čemuž stále množstwy lydu zewsseho wukoly kpodiwani se scházelo, pak dne 1. zaří odtud do města Prahy se odebral, kdežto dne 8. zaří welyke slawnosti, slawne korunowani se dalo k čemuž y take pro pamatku ze země české z každého kraje 1 par třimajiciho manželstwa se wssemy k teto každé swadbě patřicima osobami a pozwanym muzykou při teto korunowaci přítomny a kopulyrowany sou byly, načež se wsse hned od začátku jejich z domů wijiti až zase do jejich nawraceni pro jejich cele žiwobyti, z kasy czisařske naklad wedl. Po skončení pak teto slawnosti tento korunowany pan země z Czech do hlawniho města Widne se odebral. Pan wssemohoucy rači jemu dati šťastne a dlouhe panowani.

Roku 1840 dne (*neuvedeno*) wewsy Krňowyczych wysšel oheň a z teto wesnice od roku 1835 starich staweni stat zustalo, ty wssecky poniewadž přitom powětří bylo, w male chwyly oheň strawil, mimo dwouch staweni u mostu hořela a od toho času z kamene a cyhel wystawena jest.

Roku 1830 wysšla nejwyžšsy nařízení do wssech czysařskych zemi po wssech krajich a panstwich že bude obnoweny měřeni wssech polnich gruntu, které již za slawného panowani czysaře Jozefa asy před lety 60 bylo. Pročez bylo powěřeno na kancelářich, aby pro inžinyry czisařske we wesnicych quartyry přichystane byly, wssak ale do Czech nic takoweho nepřisslo až roku 1838 a syce prwni czysařsky inžinyr přissel na pole

VII.

– 14 –

Jenkauske, anechal postawit boudu na poly Jiřího Wojaka sauseda třebchowickeho o čtyrech sloupech do ssyryce dlauhych z hury dopolen prknama obyrou a wapnem obylenou, to se jmenowalo Pyramyt wprostřed kulaty sloup pro mapu a takowe piramyty stawěl pokopcych wssak ale od sebe zdalene a řidce po něm přissel Inžinyr jiny a z toho paramytu koukal skrze daleko hled až na horu Kunětickou ktež také takowa bouda stála, a k horám, a rysowal mapu, po něm přissel Inžinyr 3ti ten od dělowl panstwy

jedno od druhého, ten měl sebou pissaře od kanceláře z panstwy, stawěl a opravował stare mezniky po hranicách a pissař do protokolu psal a sam mapu rejsował, potom přisslo poručení, aby jeden každý saused spolu s sousedem mezujícím swe pole meznikama obsazene a wapnem obylene měly, a kdyby nějaké nesrozumění o meze bylo otakowe aby se sraunaly, a přitom musely bejt wyhotowene 3 sáhy dlouhe sloupky a nahoře přibyte prkinka křížem a wapnem obylene, potom roku 1840 přissel Inžinyr 4ty ten ty sloupky popolych stawěl a nanich psal Numera, aty jmenoval sygnále po něm = pak již čáso podzymního přissly Inžinyři 3 a snima 2 wojácy ty měřily wssecka pole, role, luka, lesy, staweni, zahrady, apodle wysázených mezniku dělaly meze a rejsowaly mapu, kdežto u Jenkowyc takowe měření trwalo 5 neděl a když seto skončilo jeden každý hospodář k přehlédnutí te nowe mapy zawolán atam swe pole ukazane měl /: přitom se znamená, že sousedske cesty pokterych 2 = 3 – neb wyce sausedu jezdi bez platu wynechan sou :/ a poniewadž zyma nastawala, Inžinyři doswych kancelári se odstěhowaly a nowy fotirunk se očekawal.

Roku 1842 byla skrze sucho welmy malá boží ouroda poniewadž jak w zemy wlaha sněhowá wyschla až do žni jen dwakrat wssak jen něco málo zaprsselo pak nazačátku žni přissel desst a od toho času neprsselo už zase. W měsycy září wssak ale nikdy wyce než as na 2 coule zem promokla, pročez byl ten rok we wssem hrozny nedostatek, poniewadž Erteplym, kterejmi lyd ninejsiho času nejwyce žiw jest za cele leto nenamoklo, tak welmy málo sejič urodilo, a kde byly ty esste ani kjidlu bejt nemohly a wetssim dilem od brouku wzemy sežrane byly tak že jen žlupyny z nich ostaly, obyly, ozwasste jen se welmy málo urodilo, tak že namisto gde obyly trhat musely a mystem o 1 korcy wejsewku jen par snopů obyly se sklydilo, sena na lukach bylo málo a otawy žádné nebyly ani namysto žádná pastwa nanich newyrostla poniewadž skrze nesnesytelne parna wssecek drn nanich wypalen byl woda w tynkach wyschla mlet se nemohlo y

VIII

– 15 –

we studnicách o wodu hrozny nedostatek byl, tak že w mnoha mistech wodu zdaleka wozyt musely, anamistě ywodu prodávaly, aponiewadž se ani semlet nikde nemohlo, tak hrozny nedostatek ochleb byl, dobytek jak howězy tak y koňsky se wyprodat a pobyt musel, poniewadž který hospodář jen leta 10 kusu dobytku přechowal ten pak ani polowyc ho přes zymu přežiwyt nemohl, neb pice ani nikde ku kaupeni nebyla, a kdo předně slámu na prodej měl za 3 y 4 se w minci stříbrne 1 mandel ji prodával, 1 cent sena byl za 2 fr 24 x, 1 korec psenice za 4 fr. 48 x, 1 korec žita za 4 fr., 1 korec ječmene za 3 fr., 1 korec owsa 2 fr., 1 bečka ertepley za 1 fr. to wsse w mincy stříbrne hned po žních prodawat se začalo, a čím dále we wssem wetči dražota se delala. Tak že lyde skrze to na tak budaucy hrozneho hladu a moru se obawal. Počasy pak čáso podzimního byly krasne. Obyle zasete pěkně zesslo a do wanoc žádné zymy nebylo.

Také roku toho 1842 spowolenim pana wrchniho (*křestní jméno neuvedeno*) Machka který z města Dobrušky najaty byl a ten čas panstwi Opočenske řidil, opravował se wnassy Obcy chrám panie, který jest wystawen dle poznamenání let, roku 1741 ajiž wnitřku wssechny ozdoby y zdi očadle, kazatelnice wssak a kruchta až posawád nebarwene byly, tak se ten čas malowala kruchta, kazatelnice a oltář a kostel se wnitř znouu byl, náklad se nato wedl z duchodů wrchnostenskeho, na kruchtě ale obec Jenkauská sy zaplatila, a tak zase tento náss chrám páně wnitř krásně ozdoben jest. Což se stalo za pana faráře Třebekauskeho Wacława Wycha pana kapłana (*křestní jméno neuvedeno*) Brandysa z Petrovyc a p. (*křestní jméno neuvedeno*) Brože z (*neuvedeno*).

LP 1843 začal steplym počasym bez sněhu tak že o wanocych lyde bosy chodily, až po nowem roku w měsycy lednu po Jmenu paně Ježísse něco málo sněhu napadlo

apřissly asy 4 sylne mrazy, potom zyma pristila snih se stratil a cžas teply se nadělal, mrazy nebyly žádné pole wytuhlo, a zymni obyly se začalo hejbat, aniž oty tejden lyde začaly worat a w tejdni 8mym začaly set, česty byly suche, to tak trwalo až do 27 unora potom přissel desst.

Roku 1851 dne 20. listopadu napadlo mnoho sněhu a tak čžesty a o wozí se zawaly. Za 24 hodiny leč wozích na 3 na 4 lokte ho napadlo. Tak se cesty prohazovat museli aby se jezdit mohlo. Wssak ale ten pamatny snich až nadale se witratil a pak a na wanočni swatky bilo naholo a mrzlo.

IX

– 16 –

Roku 1846 a 1847 na nassem panstwy se podany mezi sebou usnesly stran roboty, že jim wrchnost od prace maloplaty, a že bez kontraktů pracujou. Wssak alese cely panstwi usneslo, a udalisy osum plnomocniku kteří potom pochazely, to jest s Kamenice Hartman. z Bačetina Linhart. s Pohoře Jawůrek. ze Semechniz Franz. z Wohnissowa Sstepan. z Meřičy Samek a Němeček. a z Bolehosste Hroch ti ubozi mnoho musely choditi k auřadu oppočenskimu, a do Hradce ke krajskimu b */bernimu vfs/* úřadů a do Prahi kúřadu bernijmu a až do Widně k cisařz panu, tam jim slibeno bilo, že robota pomine, ti mnoho skusit musely a trestani bily, bitim a wssem po 8 dnech po 14 dnech a až po 47 nedělich w tom smrdutem arestu bejt musely, ač taky bitim trestani bily. po 10 a po 20 ranach naprdele dostaly. a když Jakub Němeček z Meřičy o 18. ran dostal tak wrchniho prosil abi mu ti dvě rany slewil. Že on wssecko jemu zaty 2 rany da. a drachne přečine chtěl tak Jakub Němeček z Meřičy těch 20 dni který od wrchniho wikazany měl witrpět musel, tak od toho času hřad a po nakem čase zemřel, ten wrchny tolik nakej Kames ten bil podstawi male, přitom ale kdiž lide robotu wibejwat nechtely tak wrchny žádal c. k. Krajsky b */berní pozn.vfs/* úřad wo wojenskou asystenz. Akdiž wojsko přisslo a p krajsky s nima tak ssli do hor do Bačetina a do Domassyna a do těch ostatnich wesnicz, kdiž do wesnice přissli. tak lide swolaly na obez nebo do hospodi. Tak je p. Krajsky nechal na stolicy položit a dal je slekat, a ti lide na te nedbaly a robotu wybejwat nechtěly, tak Kames wrchny swojskem lid na robotu wihaněl a dal nassit plateny kalhoty obiwatelum. Na kancelař swolawal, tam plateny kalhoty obauwat musely a wojsko okolo – nich stalo a bitim trestani bily. Nato ale roku 1848 dne 15ho března nas milostiwej zemepan cisař Ferdinand widal konsstitutcy a swobodu tysku tu hned se lid wsseho dozvěděl widawali se nowiny tu lid celou swětlost a wsseho se dozwedel jak auřadowe s podanima neprawe nakladaly. Přitom taky roku 1848 země Pan cisař Ferdinand swolal sněm do Prahy, wssak ale w Praze stoho sesslo kdiž kniže Windisskrecz

X.

– 17 –

to tam rozehnal, tak cisař pan zase powolal sniem do Widne který se naziwal sněm řišsky, kdiž se tam poslancowe sessly a tam se několik _apiro sněmovalo a mnoho se tam wijednalo, ita zlořečena Robota roku 1848 dne 7ho září skončeny wzala, Wssak ale we Widni přissel krozhnani, wssak ale země pan cisař Ferdinand swolal sněm do Kroměříže, a poslancy se tam sessly a zase nějaky čas sněmovaly. Wssak po několika měsících sněm od ministra přissel k rozpussteny. Bohužel se sněm nemoch dodělat bily _apiro na tom Čechowe lepssi staly, potom nastala rownoprawnost kniže jako sedlak dominykalni jako rustikalni _apiros rozdilu _apiros majicz každej zesweho wibejrat musy i před jako mu wssichni nawicz a taky roku 1848 peníze stříbrny se stratily. Wssak ale je lide skowaly i taky ti Měďaky neb nazwani hutnaky skowani přissly, ted se udalo o drobní peníze obtiž wssak zase země pan widal mincy jinou _apirosou. Zlatky a dvojky těm se _apiro sardinky nebo kdiž widany bily tak ten čas _apirosou_o krale wojsko s něm

k zajetí přisslo tak se těm peněžum tak _apiro, ti zlatki bili powoleno na 4 dily stříhat by taky sstwrтка z osmy kousku slejwana bila tak se o drobný peníze udělalo lehčej, i taky nechterich městech nechtery majetny lide swou mincy na nějakyčas měly, desetníky a dwacetníky. Potom zase zeměpan widal mincy jinou malou apirosou. Desetníky a dwou krossníky. Neb se naziwali ssestačky tise na dwa dili slejhaly tak roku 1848 nass milostiwy země pan cisař Ferdinand dne 2ho prosince koruny se odřekl. A nastoupil cisařske panowani Frantissek Jozef z bratra sin ten čas měl staři sweho v 18 roků, i taky roku 1849 dne 20ho listopadu w nassi obcy Jenkowske před chramem S. Aposstolu Petra a Pawla naproti oltaři sadily sem strom nazwanou lipu, pamatka že bilo roku 1848 zrussený podanstwy, wssak ale taky se změnili panstwi.

To se stalo za richtaře Jana Basse.

XI.

– 18 –

Knižecy přestali a nastaly auřadi cisařski pod menem okresni. Z nasseho biwaleho Oppočenskeho Panstvy, přisslo odtrženi 7 wesnicz tojest Jenkowice, Polanka, Ledce, Štěnkov, Krnowice, Nepasice a Blessno a město Třebechowice, tak roku 1850. Leden měsíc prwni řizený bilo Hradci biwalim krajskim auřadu, i taky roku 1851 u Nove mesicz přijelo wiwzujicy komis do Oppočenskeho biwaleho kancelaře. K spředani robotního wikupu, že jeden den 4přežní roboty za 27 ½ krejcaru a 3 přežni za 22 ½ krejcaru a 2 přežni za 16 krejcaru a jeden den pjessy roboty za 5 ¼ krejcarů. To wsse w stříbrne mincy platit se muselo u berničních auřadu ta sama částka jak natim psane jest za jeden den potažni neb ruční roboty na tři dily rozdeleny přisslo jeden dil biwala wrchnost druhy dil Štat a třetí dil podany zaplatit musi. Wssak ale ten třetí dil jak se prawy že zaplatil stat to přissla přirasska na kontribucy dwacaty dil na jeden zlatej to se naziwalo procento w roku 1852 smeto procento zaplatily dwakrát žeto samy každého kontribenta stihlo ať bil měsstan nebo sedlak a kniže nebo bauer každi zaplatit to musel. W roku 1852 přijela sem komis a hutinowaly půdi měsicy srpnu muselo se zwolit dost wiborů aby s tou komisý po poli chodili a pole rostřidily u nas se udali štiri střidi okolo wesnice 1. střida druchich hornich 2ho 3ti dal 4 to na těch nejzdařenějssich a podruhi ta komis 13ho tejna toho roku ti wiborowe tu byly Waclaw Dostřel, Jan Sspinar, Waclaw Šimon, Jan Budoch, Jan Podstata a Jan Basse richtařem a nebo předstawenim byl toho času Jan Půna i stalose roku 1853 dne 15ho unora we Widni wissel země pan Frantissek Jozef Nasspočin za nim bul jeho leditant. Nassel se k nim jeden krajansky towariš rodič z Uher cisař se pozastawil kaukal dolů na wojsko a ten towaris ho pich do tyła wssak ale trefil do přasky tak buď bohu chwala mu neusskodil hned ho chityly a dne 26ho toho měsice ho oběsily.

XII.

– 19 –

Roku 1848 kdiž zeměpan widal konstitucy, tak i taky powolil lidu žese mužou ozbrojiti. A spol kohorty, tak wnassi obcy Jenikowske a w polanečke tose započalo, Třebechowicůch w Oppočně a skoro wssude po městách, to bilo pro lid pořadny a sprawedlny tuze dobry ale pro zlodeje zli, nebo bili teže bity u města Skalice kolik jich zabili. Tak jako we nassi obczy Jenikowske roku 1849 zlodějstvo vypuklo když se stratilo Waclawowy Pumroj Čis. 66 maso, skomina wzaly tose proneslo na Jozef Wrzaka z čis. 96 a na Matěje Drahorada ti samy se na to přiznali žeto maso, skomina wzaly. Wssak tisamy od Narodni straže aneb od gardi telesne trestani bili a několik měsiců v kriminale seděly. Od toho časů obywele jen w nenawisti měli tak Jozef Wrzak roku 1855 dne 9 maje do Polska se odebral

Roku 1858 byla polni auroda tak prostředne mandelu ale sypalo obyli dost a dobře na mauku ale roku 1853 skrze jarni welke mokro obili zlehnout muselo a bylo sspatne

málo ssypalo, že mandel pssenice y žita nekterych mystech až na 1 Čtwery a 2 sypalo a ječmeny mystami až na seno se sekly žádné zrní nedali y ty owsy na 2 y 3 wědtele zrní daly chlební obyli málo mauky daly a sspatnau a erteple neb zemčata se nezourodili hned po zněch bylo draho že az jedna korně pssenice za 10 fr. Con. mince se prodawalo žito za 7 fr. con. mince ječmen za 6 fr. Con. mince a owes 3 fr. Con. mince wssak ale po wssech swatych nato zpadlo. Wssak ale co se dotyče owoce buď bohu chwala se podařilo obzlasstne swestky se hojně podařili ssyrok daleko na mnoho mil že snad pamětníka nebylo že se tak zdařili tak w mnohych mistech ty sspatnejssi sswestky 15 fr. Con. Mince se prodawali a ty prostřední za 30 fr. Con. Mince.

XIII.

– 20 –

W roku 1854 dne 24 dubna náš milostiwy zeměpan Frantissek Jozef wstoupil do zasnoubeny z princezkou Alžbětou Amaliji dcerou krale baworskiho nařídilo se od podkrajskiho Auřadu aby w každi obcy i městech sadily se dwa štěpní stromy napamatku že cisařpan měl swabu, Učitel wzal žáky ze sskoly, a ti dwa stromky osazeli před chramem kdež přitom bil předstaweny s wiborama a sausedy. Taký toho roku pojarnim zaseti naseny přisslo welky mokro při břehach trawy zamazala tak mnoho že při niskich břehach dlouhý čas trawu widět nebilo i taký otawy k zamazani přissly. Nebo woda kolikrat ze břehu se wilila přitom taký na O(obec?) Libnicům přissla mnoho obili zrostlo pssenice ječmeny a nejwice owsi že zřítka kdo nakej mandel dobreho owsa sklidit potom se udali časi a ty trwaly až do S Hawla tak dřiwe pro mokro a potom pro sucho pote k ozimnimu sety připrawit se nemohlo. Mistama uhory nebo přewurky zustaly. Tak to pole bila samy hrudy. Na tesskich zemich hrudy se tlouct musely a do sucha se selo a obily sspatne zchazelo, a řitko a potom po sw. Hawlu pole namokly pak se selo lehčí ale obily přecy řitko schazelo a mnoho i taký nezešlo.

Toho sameho roku jak zwrchu psano stoji wložilo se narodu abi se zeměpanu sebrala pětkrat sto tisíc milionů peněz. Tak dala nejednoho každého kontribenta doplaty za jeden rok kontribuce sedm krát tolik zaplatit kdo měl peníze zaplatil hned za jednasto zlatich zaplatil dewadesat pět zlatich pět zlatich slewěno bilo kdo zaplatil nawrch do pěti let padesaty. Ročně až to zaplati že buď aurok a te kdo složil kapita hned že buď aurok brat každého roku pět ze sta w stříbrnych.

XIV.

– 21 –

Leta páně 1851 dne 13. října o jedné hodině popůl noci když byla Dorota rozená Krystuffek z Jenkowic prowdana w Jilowici za Jiřího Archleba od Alojze Rykra z Třebelowic zamordowana na cestě u stromořadi Matěje Mučka, byl za ten zločin w těžkem žaláři potrestán.

1854 a 1855 se stawěla wěž u Klásstera za kazatele Jana Weselího. 1854 w měsici srpnu přisslo nařizeni od zeměpána že musí cela rakouská zem neb říše 500,000 000 zlatych pučit, každý kontribent musel pučit sedmiletou kontribuci.

1855 w měsici čerwenci vznikl ohen w Třebelowicích na obci ke Krňowicům a shořeli 2 chalupy a coseto uhasilo tak wypukl oheň ten samý den u kostela. Na druhý měsíc zase wysšel ohen u Machka midláře w rinku a schořelo 37. W tom čase bylo Boží požehnání prostředně a platilo po žních 1 korec psenice 33 zl žito za 25 ječmen 1 kor. Za 17 wssajnech. Též w roce 1855 začala nemoc zuřit w Třebelowicích totiž auplawice a zemřelo tam lidu nejwice w srpnu a wzáří nejen chudých ale i také zámožných w některém domě celá rodina dohromady přes 90 lidu.

W měsici září 1855 přenesla se nemoc do Jenkowic a nejwice do Cihelně tak že býwalé hospodě u Wáclawa Kasspara 5 lidu mrtvých bylo, potom ssenkyř i hospodská oba zemřeli.

Dne 24 čerwna to jest na Sw. Jána Křítele w roce 1856 přissel takowý synný mráz že na poli prosa a zemčata tak synně zmrzli že wypádali jak by je spálil, ale potom se to otajilo jen že toho wsseho málo bylo.

W tom roce na podzim byla takowá welká syla miši že w mista jeteli a žita sežrali.

Den 31. ledna 1856 schořelo u Jozefa Hrocha čis. 15 domowni staweni a stodola w Jenkowicích.

XV.

– 22 –

Narodil se prwni princ Frantisska Jozefa cisaře Rakouského dne 21ho srpna 1858 wečer o 10ti hodinách.

W měsici záři a řijnu 1858 vycházela hwězda kometa tak swelikym paprsském že wypadal wyce než na 3 sáhy dlouhý byl na křiwlej a prostředku ssirokej na 1 sáh a obrácenej byl wždycky k východu. Ze začátku byl malý porád wětssi a wětči až k posledu zase se tak tratil až se docela stratil. W tom roce bylo až dožní welké teplo na žně totiž na pssenice prsselo až zrostli tak že některé ani kpotřebě nebili. Některý rostli i také zestoje potom přissel takowi pohodlni počas že přižinku otaw pěkných narostlo w podzimku bylo tak krásně že modrý bez i také wzkwetl.

W tom samym roce platilo pěkná pssenice narostla za 9 i za 10 zlatých stříbra a zrostla za 4 i za 6 zl. žita za 5 a za 4 zl. 30 kr. ječmenu za 4 zl. 4 zl. 30 kr. owes za 3 zl. proso za 4 zl. a za 5 zl.

W roce 1859 byla w Italii wálka franckosardová s nassim cisařem ale nassi prohrali polowice Italie.

Otrawil se utrejchem Jan Wallásek z čisla 90 dne 25ho čerwna 1859.

Zastřelil se w Ledcích zpomatenosti Jan Michálek dne 26 záři 1860 jenž byl učitelem w Klassteře.

Tež w tom roce se opravowal kostel w Jenikowicich tojest střecha se pobyjela ssindelem a bání také, a kříž na bání se musel narownat, jenž to pobyjeli. Němeček z obce Meřičské. Též w tom roce se koupil zwoneček jenž wážil 54 liber a 1 fl. 47 kr. r. c. a byla na něj dobrowolná zbyrka to se wssechno dáli za p. předstaweneho obce Jenkowic Wáclawa Simona.

Ku koncy brezna 1862 shořelo 6 domů Třebechowicich. Dne 26. listopadu 1861 se w cukrowně w Ledcích se roztrch kotel purm takowou ránu to udělalo že tou párou se 7 lidu opařilo a to na dosmrť, někteři byli žiwi hodinu a jini díl byli živi několik z nich pak zemřelo na místě.

Dne 27 dubna 1862 se mětalo žito a selo se w třinactem tidnu se selo.

Dne 1. kwětna 1862 w nocy zastřelil zli člowěk Jana Sameka z Blessna předstawenyho.

XVI.

– 23 –

V roce 1863 byl rok vic suchý než mokrej obyli bylo obstojně na zrně, pšenice byla za 8 zl. r.č. /rakouského čísla pozn. vřs/ a žito za 6 zl. ječmen 4 zl a pice pro dobytek bylo velmi málo.

V roce 1864. byl rok suchý pice bylo málo pšence byla nejdraši za 7 zl. žito 5 zl. a ječmen za 3 zl 50 kr.

V roce 1865 byl rok ještě sušši zrní bylo prostředně pšenice byla za 5 zl žito za 3 zl 50 kr ječmen za 2 zl a v tom roce se stawěla věž u kostela Třebechovského a w Jenkowicích okolo kostela hradba a stála a w Přepichách vyhořelo na začátku žní přes 40 čísel se stodolami a w Polánkách w tom roce 10 čísel.

V roce 1866. našel se utopený Matěj Macek u Kuklen v rybníku byvalý hospodský č.88. Dne 2.ledna 1866.

Dne 20 ledna 1866 utopil se syn Jan Jana Rychtra hospodského z Jenkovic čís.68 v řece Třebechovicích pode hořejším mlýnem prolomil se led pod nim.

XVII.

– 24 –

Rok 1866. Válka s Prusi

Dne 27ho června 1866 zrána bylo slišet střilet u Vysokova u Náchoda a také se vidělo že skutečně válka s Prusem započala a trvala až do západu slunce a vítězství nebylo patrné k žádný straně, jen to same že si Prušák Náchod osvojil, dne 28ho zase s časného rána objevil se nepřítel zase na tom místě a válku s toho místa započal a ten den trvala válka krutá tak že žádný žádnému ustoupit nechtěl až k večeru o 3 hodině bylo vidět že naši ustupovali až za Skalici postoupili, a přitom Sklená obec vyhořela a ještě jiný tři ohně ve Skalici a jinde bylo vydět.

Dne 29ho června 1866. bylo vidět že se nepřítel pod Hoříčkama za Skalici ve 3 hodiny odpoledne objevil boj byl velký a neustupný a k večeru po slunci západu bylo vidět že nepřítel ustoupil a přitom obec ? z větší části vyhořela.

Dne 30ho t.m. objevil se nepřítel za Josefovem při Královíma Dvory boj trval od rána až do večera a vrch porostlý lesem před Král. Dvory třikrát za den od bojovníku obehnan byl a také na mnohých místech vesnice hořeli.

Dne 1ho července a 2ho t.m. nebylo viděti ze žádné strany ničeho ale dne 3ho Července asi o 4té hodině ranní počala střelba z děl u Hořic a Sádovi, a bylo střelbu tak mocně slišet že se až stavení u nás otrásalo a to trvalo až do tmavé noci a přiblížilo se bojiště až po Plotiště a Svobodné Dvory, a přitom bylo viděti že na 15ti místech vesnice všecky hořeli, a lidé okolních vesnic byli tím bojem tak přestrasení že se do vzdálenějších obcí ve velkých zástupech na vozích a z dobyt看 hovězím kam jen kdo mohl utíkali, abylo viděti že se okolo obce Chlumu nejvíce honili a přitom ji i zapálili boj trval hrozný a ne slíchaný a natisíce vojska z oboji strany padlo a bylo k pozorování že naše vojsko od rána až přes poledne se statečně drželi, ale po tuhém boji k večeru ustoupit museli a konečně vojsko kam jen kdo mohl ustupovalo, a utíkalo a také ve vodě u Králova Hradce mnoho zahynulo.

XVIII.

– 25 –

Dne 23 července 1866 okolo hodini 11te přijeli tři Husari do naší obce s tím vyjádřením že musí naše obec bez bez vseho odkladu za jednu hodinu dát 5 kusů tučného hovězího dobytku a 10 korců ovsa jednoho. /toto křížem přeškrtnuto/

Dne 23. července 1866. okolo hodiny 11té přijeli 3. Prussti husaři do naší obce s tím vyjádřením že musí naše obec beze všeho odkladu za jednu hodinu dáti 5 kusů tučného hovězího dobytka a 1ho jezdícího koně a to vše jím obec musela dáti a oni zase k Pardubicům s tím vším odtáhly.

Dne 23. srpna 866 byl uzavřen mír mezi Pruskem a Rakouskem.

V témž roce 1866 vypukla válka mezi Rakouském a Sardinském. Dne 15. června 1866. vypověděla Italie Rakousku válku, a dne 24. června 1866. byla se ztrhla strašlivá válka, ale Rakoukým vojínům lepší štěstí stálo v Italii nežli s pruským vojskem v Čechách a vojsko v Italii pod arciknížetem Albrechtem u Gustozzy celou armádu Sardinskou porazilo a dne 20. června 1866. zase pod Generallem Tegetthoffem strhla se válka na moři, a rakouské vojsko as za půl hodiny celý váleční šiff neb loď potopilo a mnoho tisíc vojska na ní se nacházejících sardinců o život v moři přišlo a dne 4. července 1866 byl uzavřen mír, a rakousko postoupilo Benátsko za sumu zl. Sardinsku.

Dne 19. černa 1867. Císař Maximillian bratr císaře Františka Josefa I. Rakouského spolu s jenerály Miramarem a Mejiou v Queretaru v Americe od republikánů zastřelen, a tam odtůd do Rakous do Vídně přivezen a pochován.

XIX.

– 26 –

Dne 11. dubna 1870. zakládala se katolická škola založená od katolických občanů Jenkovských společně s občany Libníkovskými a Knížetem Panem Kolloredem s Mansfeldů u přítomnosti Pana faráře Jana Kouby a pana kaplana Budiny z Třebechovic.

Libníkovsky občane se zavázali na tu samou školu 300 zl. rak.číslo co příspěvků dáti.

To se stalo za pana představeného Václava Šimona čís. do. 30 a za Josefa Prokopa čís.83 radního Václava Pumra též radní č.d. 74 Jan Janko výbor Václav Podstata výbor č.d. 67. Václav Prokop výbor č.d. 59. Jan Horák č. 57. Jan Pumr čís. 80. výbor.

V roce 1899 postaven byl novi hřbytov pro osadnici Jeníkovičti nakladem občanu Jeníkovických, a stary hřbytov tentýž rok uzauřen.

Novy hřbytov byl vysvěcen 29. 6. 1889 onim děkanem Ferdinandem Hanouskem + v lednu 1917 a dvouh p. kaplanu z Třebechovic to bylo za představenstva Jana Prokopa čís.59 starosty, Josefa Ludvika I. radního, Josefa Procházky II. radního, Jana Kvasničky III. r.

V roce 1901 postaven byl sbyrkou milodaru od katolických občanu Jeníkovických filialni kostel Jeníkovický nakladem 24 768 K. 76 h.

Vysvěcen byl jeho biskupskou milostí s diecese Kralohradecke Janem Nepomuckým Brynicem. Za spolu účinkování P. Ferd. Hanouska děkana a třech kaplanu z Třebechovic a p. faráře z Vysokého Újezda dne 10 října 1901 o posvěcení v neděli.

– 27 –

Tento kostel katolický byl postaven za představenstva Jana Prokopa č.59 starosty Josefa Ludvika I. radního Josefa Procházky II. radního a Jana Kvasničky III. radního.

Stavebni komitet tvořili p. Josef Ludvík předseda, Jan prokop místopředseda, členové Jan janko, Jan Švorc č. 26, Václav Novák, Václav Archleb č. 26 s Cihelny a Josef Procháška. Stavěl ho stavitel Václav Rejchl z Hrad. Král.

V roce 1903 musela se upravit třetí třída školi v naší obci nákladem obce.

Dne 12. března 1902 zemřel pan Josef Ludvík statkář a majitel kruhových Cihelen, v Kuksu kdež byl na léčení u pana MUDr. L. Kirše. Byl převezen do Jeníkovíc. – Pohřeb byl v sobotu dne 15. března 1902 za velkého účastenství obecnstva. Pohřbu se zúčastnil pan místodržitelský rada p. Steinfeld z Hradce Králové, celý okresní výbor v čele okresní starosta p. Jan Střemcha.

Vzáštní bylo, že zesnulý jsa předsedou kostelního komité byl první, jehož pohřeb z kostela nově postaveného byl vypraven a otec téhož p. Jan Ludvík byl poslední, jehož pohřeb z kostela starého byl vypraven. – Od podzimku r. 1901 až do března 1902 nebylo v Jeníkovících katolického pohřbu.

*Psáno dne 20/4 1905
Jan Rohlena
starosta*

– 28 –

Roku 1903 povoleno rozšířiti zdejší dvoutřídní školu na trojtřídní. Se stavbou započato teprve v březnu 1904. Přistaveny hned 2 třídy na straně severní, kdež bývala tělocvična.

Stavbu řídil p. Karel Svoboda, stavitelský mistr z Třebechovic. Stavba stála 11958.02 Korun.

Škola, byla přistavěna za starosty Jana Rohleny, rádních Josefa Procházky, Františka Kopeckého, Václava Nováka členů místní školní rady a zástupce knížete Colloredo z Manlsfeldu p. Fiedlera správce zdejšího dvora. Stavba skončena v srpnu 1904 a 1. září t.r. začalo se vyučovati ve třech třídách. – Prvním třetím učitelem byl ustanoven prozatímně p. Josef Najman rodilý z Hořic.

Jaro léta 1904 bylo zpočátku velmi mokré a studené, tak že hospodáři ztíži zaseli, za to však v měsíci květnu nastala sucha a trvala téměř až do podzimu do měsíce října. – Toužebně přihlíželi hospodáři k nebi, kdy se vznesou mraky a přijde osvěžující deštíček na vyprahlá pole, ale marně.

Dne 21. června 1904 kynula naděje že občerstvující deštíček vzkřísí poněkud uschlé již obilí a travu, ale tu v 5 hodin odpoledne spustil se lijavec a sním zhoubné krupobití, které místo občerstvení zničilo poslední naději hospodářovu.

Vzláště krutě byli postiženi hospodáři, kteří měly pozemky poblíže lesů Cihelníka a Vosyka. Truchlivý byl pohled na rozbitou řepu, brambory

– 29 –

na přerážené klásky obilné. Od toho dne skoro ani již nesprchlo. Škoda, že v naší obci způsobená byla krupobitím a suchem byla skromná. Dle předsevzatého šetření obnášela 50.000 korun. Nejhuře zhoubné sucho bylo, že nebylo píce; Jetely uschly, louky a meze vyhlížely jako spálené. Seno bylo až přes 12 kor. otruby za 15 korun sláma za 6 korun, za 1 metrický cent.

Státní podpora, jež suchem poškozeným krajinám obnášela pro země v říšské radě zastoupné 15 ½ mil.korun. Okresu Královéhradeckému se dostalo 90.000 Kor. a obci naší 1180 kor. Podpora tato byla rozdělena v měsíci březnu 1905. Poděleno 127 hospodářů hlavně ječmenem a ovšem k jarní setbě.

Roku 1904 pronešeno v jedné schůzi čtenářsko-občanské besedy přání, zdali by nebylo prospěšno pro naši obec zřídit záložnu dle vzoru Raiffeissenova. Ve schůzi měsíční dne 1. listopadu 1904 promluvil stručně o prospěšnosti těch záložen M. Graf učitel t.č. pokladník občanské besedy, a po bližším vysvětlení, jež podal pan Václav Zámečník hraběcí správce z Přímu, usneseno svolati důvěrnou schůzi širšího obecnstva při kteréž se přihlásilo asi 40 členů. Na den 27. listopadu 1904 povolán delegát Ústřední jednoty českých hospodářských společenstev, kdež po obšírné řeči téhož stala se přihláška členů a tito zvolili si představenstvo a

– 30 –

dozorčí radu. – Do prvního představenstva zvolen pan Josef Procházka čís. 80 jako předseda, Josef Mrázek chalup. za náměstka; dále Josef Rohlena, Václav Jánský čís. 67. Josef Kašpar čís. 29 za členy představenstva.

Do dozorčí rady zvoleni pánové: Josef Němeček čís. 26 Cihelna, František Duška čís. 19 Cihelna, Jan Švorc čís. 26. Václav Jánský čís. 87. Václav Krejčí čís. 107 a František Horák čís. 28 Cihelna. Členů přihlásilo se 38 a společenstvo započalo činnost dne 15. ledna 1905.

*Psáno dne 3. května 1905 Rohlena Jan
t.č. starosta obce*

Zabrání Bosny a Hercegoviny – Srbsko

Začalo se psáti opět až 1. srpna 1909 čehož je tím více litovati, že mnohé události přicházejí v úplné zapomenutí.

Nejvýznačnější událostí v tomto roce je zabrání Bosny a Hercegoviny naší říši Rakouskem což by málem vedlo k válce se Srbskem a Černou Horou. Možno říci, že připojení toto působilo jako hromová rána netoliko u nás, nýbrž v celém světě. Velmoci dali Rakousku tyto země do správy a opatrování po kongresu Berlínském a nyní aniž by naše mocnářství mělo právo ručiti touto smlouvou pevně ustanovenou podepsáním všech velmocí učinilo tak neptajíc se světa „kde vězí právo“ – zdali u velmocí které to zrušili a nebo u národa Srbů v Bosně a Her. kteří mlčky bez ptaní a dovolování byli připojeni. – Toto se mohlo státi pouze přičiněním všemohoucího Německa imperie Bohu nemilé. Spolek s tímto státem byl příčinou, že velmoci jedna po druhé v malomocném vzteku museli uznati a podepsati připojovací akt. jediný národ Srbský se bránil diplomaticky a konečně když to nepomohlo všeobecnou mobilisaci prohlásilo. Ovšem naše říše nelenila a pomalu mobilizovala. Následek toho byl, že rodiny v nepokojích čekaly jen okamžik k odebrání se živitelů

– 31 –

svých bud' na Bosenské aneb Hor. Černé hranice. Měl jsem sám to potěšení letos viděti na vlastní oči Srbsko neboť podnikl jsem výlet, když napětí již zmizelo a Srbsko opuštěno jak od Ruska tak celou Evropou. Jel jsem s mojí paní do Král. Srbského abych seznal úplnou hospodářskou podstatu téhož.

Několik zdejších branců putovalo do neznáma, v Praze vypukly bouře, které vznikly buď proti buršákům, tak také ukazovaly nespokojenost lidu s politikou a nebyla řídká věc, když bylo slišeti „sláva Srbsku.“ Kam to napětí a ta nespokojenost sociální by vedla vypuknutím války vědí bozi. Armáda Černohorská obsazený nejvyšší vrch nad Cotorem „Lovčen“, a darovanými děli jak z Itálie tak z Pruska pořádné díry by konaly v našich řadách. Spolek Č. Hory a Srbska utvořil se na život a na smrt.

Rakousko po prohlášení připojení opustilo Sandžak (Nový Pasär) když ještě mělo své posádky ujednáním v Berlíně. Když toto se stalo počítal náš ministr zahr. záležitostí Aernthal s určitostí, že jednoduše Srbsko a Č. Hora toto území samo obsadí a svým prohlásí. Nestalo se tak. Srbsko nikterak nechtělo Turecku krást, nemajíc právní podklad k tomuž a za druhé počítalo, že Turecko samozřejmě nebude spokojeno uzmutím právoplatně jemu náležejícího (B. a H.) území a spojí se na odboj a výboj se Srbskem a společně prohlásí válku. Karta se však obrátila. – Turecko dalo se podplatit Rakouskem, uviděli naše krásné zlaté mince páni ministři v Cařihradě a rakouská diplomacie se mohla světu smáti – zaplatila v Turecku v diplomatické mluvě 53 mil. Korun (prý za zemské v B. Turecké statky) a Srbsko neobsazením Sandžaku stratilo poslední naději na spojení s Černou Horou.

Můj hospodářský výlet do Srbska se úplně k mé a moji paní spokojenosti. Hlavně proto, že nás jako Čechy všude s největší láskou uvítaly a takřka

– 32 –

na rukou nás nosily. Jak úřady tak i civilní a vyšší důstojníci nám vyšli s největší ochotou vstříc. Tak že mohu říci, že jsme se s těžkým srdcem při přeplavení ze Šabce na Rakouské území s tím dobrým a pohostinským lidem a svými známými z university Lipské loučili.

O této zajímavé cestě dalo by se ledasco napsati. Bohužel účel této knihy tomu nedovoluje, jen tolik v krátkosti podotýkám, že se mě Srbský národ za mého pobytu velice líbil, že je to střízlivý a velice vlastenecký lid, a že je ho škoda, že jest hospodářsky ničen silnějším sousedem.

Svět byl jako elektřinou napjat činem naší diplomacie – velmoci – až na Rusko schvaloval čin tento opřekot strachem před bajonety bohunemilých a lidem protivných Prusáku. Německo chtělo Rusku vyhlásiti válku do rána, nepodepsali uznání anexe

Bosny. Rusko seslabeno zhoubnou válkou Rusko-japonskou a domácími revolucemi a neschopnosti úplné císaře a jeho vlády – muselo tak učinit.

Srbsko osamotnělo s Čer. Horou se svými nároky, rozumně muselo couvnouti.

Kam ta nenasytná imperie Německá bude sahati – kdo položí meze tomu Germánskému žraloku? Snad Anglie...

Zmizí Srbsko? – Dostane se Germánské plemeno k Soluni? –

Josef Ludvík ml.

– 33 –

Spiritismus

V roce 1908 a letošního roku 1900 objevila se zde sekta tzv. „spiritistů“ – kteří se zabývají vyzíváním hysterickým duchů, odkud jejich jméno. Přišlo to z hor od Dobrušky, kde celkem ta sekta je rozšířená. Celkem to jsou dobří lidé kteří snad sami věří tomu co tvrdí ale na základě vědeckého bádání jak prof. Zábranský z Hrad. Králové mnou pozvaný na veřejné přednášce důkladně dokázal, jest spiritismus náboženský a tento sektářský rozličná věc. Sektářský spiritismus je holý švindl který se zakládá na pověře a nebo nevědomost a hlupáci se vždy na pověru chytí.

Úřady trpí mlčky provozování spiritismu, uznávají jej v celku za neškodný.-

Pošta v Jeníkovcích

Po úradě s několika předními občany a hlavně přičiněním snaživého starosty pana Jana Rohleny ujednáno zařídit v Jeníkovcích důležitou instituci erární c.k. poštu. Mimo naši obec domáhala se ještě vedlejší obec Jílovice též pošty, kterážto obec měla to slíbené a jisté od poslance hr. Šternberga. Stálo nás to dosti úsilí ale hlavně přispěním pan poslance Srdínka ze Svob. Dvůrů, který neváhal a s p. starostou a mnou zajet do Prahy k c. k. pošt. ředitelství a napotom urgováním ve Vidni dosáhli jsme v Jeníkovcích pošty.

Poštu umístili jsme v našem statku tzv. Kalendovém za roční nájem začátečný 60 K.

Prvním poštmistrem byl jmenován od 1. března 1908 pan Jedlička z Třeboně.
K poštovnímu úřadu připojeny byly obce a

– 34 –

sice: Libníkovice, Vys. Újezd, Podol a ~~Libníkovice~~ Borovice, Librantice. Po zřízení pošty byla jednoduchá donáška zásilek jak u nás v obci tak také do přidělených do kterých listonoš docházel druhý den. Tato nevýhoda vedla ke stížnosti do Prahy a žádosti, aby byla zřízena donáška týž den po obdržení zásilek na poště naší do okolních vesnic a my abychom místo jednoho roznášení měli dvakrát deně poštu. Ředitelství po přímlově p. poslance Vinaře ze Sedlice vyhovělo naší žádosti, kterou sem já psal.—

Pan poštministr poněvadž pošta vzkvétala a nepomýšlel následkem toho na odchod z naší obce, oženil se.— Národ Český jen ať se množí!—

Poštovní spořitelna byla zároveň z poštou zřízena. Poněvadž hlavně obci záleželo aby tato prosperovala a po případě nebyla zrušená, podporovala se ze všech stran – jak zásilkami peněžními tak listovní a spořitelnou.

Obecní zastupitelstvo se usneslo aby každé dítě naší národní obecné školy dostalo 1 K. na knížky k uložení v poštovní spořitelně na oslavu hlavy státu. Tohoto roku připadající jubileum – z ohledu hlavně aby pošta se mohla vykázat s úspěchem ročního obratu.

Všude způsobil smích z nepořádku v ohledu finančním – a statisícová passiva – průvodu jubilejního ve Vídni, kterého se Česká zem nezúčastnila a tím ostudě světové nepodlehla. – kn. Šternberk Vojta.

Musím se zmíniti též, že naše obec měla tu čest voliti též do říšské rady pana poslance hr. Sternberga – bratra major domus-a z Častolovic – (s který byl také zvolen).

Tloukl se na prériích afrických mezi Zulukafry a Křováky – pomáhal Búrům ve válce Africké roztloukati lebky Angličanům – od kterých byl konečně zajat v Africe a na intervenci naší dipl. propuštěn.

– 35 –

Byl viděn vícekrát v Cařihradě jak v Egyptě, (odkud sám jsem od něho dostal lístek, ač jsem jeho odpůrce) v Tangeru znal lépe tanečnice než ve Vídni. Svobodný, nýáležel mu svět, když vládl prostředky před kterými se králové klaní. Důsledkem toho byl to zjev nevšední, možno říci analytik duševního stavu davu. on dovedl rozpoznat, co lid chce, aby se mu ve vzdušných hradech nakreslilo a jak by nejlépe v davu uplatnil svoji osobu oproti odpůrci. Bojovník burský dovedl na táboru lidu, třeba nebyl řečník od přírody rozhniti dav, že jakákoliv debata s ním nebyla možná – dav lidu shromážděných dal za pravdu lichotivému pozlátku člověku kterého jak živ neviděl, neznal a řečí mluvil českou, kterou při jeho rychlé neobvyklé chápavosti teprve v boji volebním učiti se počal. Šlechtic hrabě, který se uchází o přízeň býti zvolen do říš. sněmu u sedláků dovedl poctivě třásti pravici jak domkaře tak nádeníka. To táhlo, to byl rozhodující moment, třeba náš lid neviděl pravou příčinu jeho kandidatury. Nechci přestřeliti, neboť zmíněný pán nachází se ve sněmu ve Vídni, a ještě nyní neví se co zamýšlí. Bušil do vlády – na schůzích což bylo trpěno úřady, brojil proti nejvyšším hlavám státním – šel je zase přímo do hradu odprosit, hrál si na Césara, který spraví náš národ mluvou pologermanskou. Hlavní bod jeho řeči byl nechati zmizeti jak ministra zahr. zál. Goluchowského, tak ministra vojenství což mělo v podkladě, že zmíněný kandidát poslanecký byl vyvenčen příkře v B. (Budapešť) Yogey klubu a důsledkem

– 36 –

zbaven hodnosti důstojnické. Přišel důvěrou zvolen našimi lidmi do sněmu, první jeho bylo pracovati o tom, aby svoji porouchanou čest dal napravit. – Císařským se stal, a tím vše řečeno, jeho rehabilitace byla dnes uveřejněná 31./7 09. – Goluchowský zmizel a jiné

jím nenáviděné osobnosti, ne snad jak přičítají jeho voličové, jeho energické útočné politice, nýbrž z toho důvodu, že v říši nepořádku žádný ministrem nezemře.

Zmiňuji se o této zajímavé osobnosti obšírněji, poněvadž on ukázal po anglickém způsobu jak vzbuditi u davu zájem pro osobu a jak jíti ku předu aby se agitace zdařila. Ovšem u nás v krásné naší vlasti měl znamenité pole ke své činnosti, neboť ještě nevymizel u nás respekt karabáčníků z let před 48 r. a vliv šlechty na lid, tím že tento viděl více v modré krvi než ve své a byl bez hlavy, když bujarý pan hrabě mu potřásl drsnou pravicí. – Ke oněmu přiklonil se ke straně zpátečnické klerikální, toť ovšem chytrost všech mocných, a nebo mocnými chtěti se státi. Lépe bojovati v jednom šiku s biskupy a preláty a krály potentáty, než s tím lidem a pro tento lid, který ve své zaslepenosti vidí korunku jeho automobilu a téhož ne vnitřek.

Rád bych třeba byl jeho odpůrce směru, napsal – hle vůdce našeho lidu, šlechtice lidový který strhl na sebe (za sebe) celou delegaci českou a který mluví jménem příštích pánů naší říše, buď mu čest: Avšak třeba mluvil jménem koho chtěl, však i papež nemusí míti pravdu – tím směrem jakým on kráčí kráčet nemůžeme – porob bylo dosti a uplétati na sebe bič dobrovolně nemusíme. Svoboda, sociální pokrok – a potom se nám dobře bude vésti a naše zem neutone v moři germánském.

– 37 –

Nebudu se rozepisovati jak dopadaly volby v naší obci, jen podotýkám, že vzbudily dosti nevole jak v přítomnosti tak v budoucnu. Klerikální postup je cítit všude, naproti tomu pokrokářský a sociální. Kdo měl pravdu k zajištění hmotného blaha jedince a tím celé společnosti lidské poví naším potomkům historie. —

Volby obecní 1909.

Letos konaly se volby obecní v naší obci a byl zvolen: do I. sboru: Jose. Chmelík, Jan Prokop, Václ. Jánský, Jos. Kašpar. II. sbor: p. Jos. Procházka ml. poprvé na místě svého otce. Rud. Jánský, Václ. Novák, Jos. Kupka. III. sbor: p. Jan Rohlena, Václ. Šmída, Fr. Duška a Jos. Mrázek. zajímavé je, že poprvé byl zvolen sociální demokrat do sboru a sice předseda organizace zdejší pan V. Šmída.

Volby jsem se nezúčastnil. Agitace vedená proti mně vzbudila dojem, že lépe je vyhnouti se všemi. Nelibost vzbudil „pivní krejcar“ a potom chtěl jsem prosaditi, aby tyto peníze připadly z tohoto poplatku na dokončení silnic, aby se mohli konečně odvésti za okresní, neboť stávající silnice upadají a opotřebují se samozřejmě a opravy stojí moc peněz. Bohužel poštval jsem si proti sobě vůdce – ostatně je dobře, když starší a zasloužilejší občani vezmou správu a řízení obce do ruk.

Ohlásil jsem panu starostovi Rohlenovi, že přistupuji do sboru servilním hlasem.

– 38 –

Proti volbě byl dán rekurz, který do této doby nebyl vyřízen. – Rekurs podával p. Petr Zámečník.

Agrárníci. Organizace řepářská.

V naší obci byla po příkladě jiných obcí založena agrární organizace. Předseda byl zvolen pan starosta Rohlena a pro letošní rok pan Jan Prokop. Zajímavé je, že tento spolek dovedl jak katolíky tak evangelíky přivést k jednomu stolu aby prorokovali společně o strastech a slastech selského stavu. Bohužel, že zmíněná organizace všeobecně začíná pojímat mezi sebe rolníky a nevšímá si mnoho, do kterého tábora jdou jak chalupníci tak také dělníci. – Začato ke společné akci praktické kupř. společný prodej řepy. Pro tento rok tato akce se úplně nezdařila a sice zemská organizace se svým odborným předsedou Švehlou vstoupila do vyjednávání s cukrovary za jakých podmínek

by dohoda ohledně prodeje řepy cukrovarum bylo možné. Nežli přikročeno k rokováním podmínek schůze se rozbila. – Rozhodnuto v organizaci zemské úplně v celém království řepu nesázeti. Lehce řečnuto, avšak též okamžitě provést nesnadno. Malý rolník ? ? musí mít na zřeteli aby sílil a větší rolník též musí hledět aby statek větší rentu nesl než do této doby. Menšímu rolníkovi nebylo zatěžko vyhovět výzvě organizace, avšak větší rolník, který měl nákladně pohnojeno k řepě, umělá hnojiva doma po případě vzaty peníze z cukrovaru předem, bylo obtížno jíti okamžitě před setím ruku v ruce k cíli zlepšení své existence.

– 39 –

Hlavně mizerie špatných luk a potom nepřipravenost k ráznému postupu k zamezení nesázení cukrovky a zkažený postup osenní, větší rolníky zdržoval od upuštění setí cukrovky. Vcelku všem aspoň se zmenšil osev – menší rolníci a chalupníci vůbec řepu nesázeli. Na příští rok ovšem v případě neshody s cukrovary bude boj veden zase a snad větší prudkostí – snad vláda a hlavně ministr orb český Graf učiní prostředníka. Vždyť kol 20 cukrovaru bude státi – s do daní bude méně. –

Loňského roku na základě usnešení obec. zastupitelstva daly se zpeněžití obecní pozemky po obci, které v této době byly drženy bezplatně obyvatelstvem. Ovšem naše obec je chudá na celkovou plochu obec. pozemků.

Škola

V posledním čase přišel přípis od okresní školní rady, zdali by si obec přála ještě jednu postupnou třídu školní a sice byla by to čtvrtá. Místní školní rada jednohlasně svolila a rovněž obecní zastupitelstvo.

Pro obec netušený má tento krok k rozvoji význam. – Zdá se, že pomalu škola bude nedostačovati, neb je jisto, že spíše obyvatelstva bude přibývati než ubývati. –

Loňského roku byl nákladem obecním nový plot postaven a za řízení pana Stuchlíka, správce školy, škola utěšeně vzkvétá. Zmíněný pán byl zvolen jednohlasně za správce školy, hlasem jediným nikoliv (fara). Dříve byl na místě učitelském ve Všeštech. Dobře řízená škola je naší chloubou! –

Naším zasloužilým učitelem byl předchůdce pana Stuchlíka pan Petera, co správce školy, který byl dán bez příčiny do pense ač několik let chybělo do této. Příčina toho byla, že učitelské ústavy chrlí takovou spoustu mladých absolventů,

– 40 –

že je jich nadbytek a nouze o místa. –

Třetím učitelem je zde pan Dítě, který dobrým způsobem učí jak dítě má býti poslušno. Druhý pán je náš starý učitel pan Graf, který má opravdovou zásluhu o nás, jako náš bývalý učitel a hlavně o reifeisenovou záložnu, kterou jako první odborník na počátku vývoje vedl a druhé pány zaučoval. –

Žně a ceny obilí. 1909.

V dnešních novinách bylo uveřejnění konec zajímavého procesu proti mládeži národněsociální pro přečin „antimilitaristický“, což je význačno že i u nás začínají vyvstávati nové idee, třeba měli podvrát státu za podklad.

Letošní žně (1909) začínají opravdu špatně – není dne, aby nepršelo. Sena jak luční tak jetelová pohnila následkem mokra a kol Orlice vše bylo zaplavené. Dne 2/8 začínám síci prvé žito. Obilí je bohudík krásné avšak velice ležaté a přilehlé rozválené. Od jara je stále chladno. Pšenice dosáhla netušené výše ceny a není vůbec ke koupi platí se na burse až 35 Korun za q.

Žádáme jako každého roku o ulehčení udaného. Není se co diviti, když drahota doléhá na drobný lid a tím pomálu přiostruje se poměr mezi dělníkem oproti zaměstnavateli. Dělník, který má četnější rodinu musí se pořádně starati aby vyšel s platem dnešním, poněvadž přece poměrně percenticky mzda nestoupá tolik, jako stoupají potřeby životní.

Otázka sociální začíná opravdově dotírat na vedoucí státu a vším právem. Rolník prodá lacino obilí a bursa a Léto hlavně terminové obchody vyženou ceny obilí na závratnou výši – zisk tučný schrábnou spekulanti bursovní – a sociální demokraté pořádají tábory proti agrárníkům s tvrzením, že oni činí drahotu. Kupř. letos

– 41 –

když spekulanti měli jistotu, že všechno obilí zmizelo z moci rolníka a společných okresních skladů, už ženou cenu do výše. příkládám list bursovní, neboť za několik roků bude zajímavé porovnávat pohyb cen obilí.

Úřední bursovní list Pražské plodinové bursy

ze dne 26. července 1909. TABULKA –

– 42 –

V naší obci loňského roku byla zařízena společná pojišťovna dobytka, přičiněním pp. Frynty a p. Jos. Kupky, Chmelíka aj. Poněvadž nechci aby spolek s naším dobytkem měl potíže a já zase nepříjemnosti s občany nepřistoupil jsem ač opravdu je si přát aby takováto výpomocná družstva vzkvétala.

Musím s politováním se také zmíniti o občanské Besedě, která úplně spí, tak že středisko občanské, které má místo ve všech obcích, zde není – tříští se vše, jeden hledí s nedůvěrou na druhého, pospolitosti našich předků by marně hledal. Vinu nese stav politický – nyní není možné aby vyvstal vůdce národa genialní řečník jako kupř. svého času Rygr a řekl „touto cestou se půjde“, ty časy náleží již minulosti, stav naší politiky rozhárané ocitl se u stavovské otázky. Každý má jiné potřeby životní jiný smysl pro zlepšení svého já, vše se hrne za tím stíženým živobytím a hledá ulehčení v předhánění jeden druhého.

Letošního roku vláda vydala na venek, co v budoucnost má přijíti k platnosti, a sice zákon o invalidním a starobním pojišťování – projekt, v kterém však následkem neurovnaných poměrů na říšské radě nebylo jednáno. V tento čas letní říšská rada byla odročena následkem obstrukce našich agrárních poslanců. Tím že by došlo k pojišťování dělnictva a malorolnictva a živnostenstva odpadla by starost obcím o chudinskou otázku.

Byl zřízen soudní den jedenkrát za měsíc v Třeběchovicích. –

Město Třeběchovice domáhá se okresu politického tím, že některé obce by byly odtrženy od stávajících okolních okresů. Mnozí rolníci schvalují tento projekt, ale nepočítají zač by tento luxus stál – že by zřízení nového okresu rozhodně mělo za následek zvýšení přírážek okresních – a možná že okres by byl chuději vypraven než dosudný v našem okrese Hradeckém jsme zvyklí. – Třeběchovicím není se čemu diviti

– 43 –

jest to jediná cesta, aby se město trošičku povzneslo.

V obci máme obecní knihovnu která čítá již několik set knih, vedení této knihovny se ujal pan učitel Graf, který opravdovou zásluhu o tu má, neboť hlavně v zimě se dosti čte a zmíněný pán bezplatně celou knihovnu vede a stará se o rozkvět.

V kostele při službách Božích hraje s ochotou na varhany pan řidič učitel Stuchlík.

Panství Opočenské, ke kterému náleží v naší obci ležící dvůr má od loňského roku najatý pan Fidler se synem. Do tohoto roku byl ve spolku pan Gympl, který vystoupil ze

svasku a záhy na to zemřel mrtvicí. jsou to prušáci, ale oblíbení, hospodářství velice pozvedli.

Pacht opočenský

Když se jednalo loňského roku o pacht nový, kníže opočenský uzavřel smlouvu pachtovní nikoliv se starým nájemcem p. Fidlerem nýbrž s firmou Helmanovou (cukrovarem) v Meziříčí.

Ovšem tím byl způsoben poplach hlavně mezi rolnictvem, které se již vidělo v područí velkokapitálu ohledně sázení řepy. Zmíněný cukrovar by měl následkem toho řepy své dosti a rolník (poněvadž tento rok Hradecký cukrovar byl kartelem cukrovarnickým koupen a úplně zrušen) by býval nemohl řepu sázeti a neb za babku. Cukrovar v Podzámčí, poněvadž má zastaralou výrobu chtěli úplně nechat státi.

Tomu všemu učinili přítrž pan starosta Opočenský Volf, a hlavně poslanec hr. Sternberg, kteří svoji přímluvou způsobili že smlouvu kníže s Meziříčí zrušil a starému pachtýři přenechal.

V Meziříčí byla zřízená rafinerie cukerní.

Letošního roku byla prodávána řepa za 1 zl. 10 kr. za 1 q na místě polním.

– 44 –

Spolek ochotnický hraje divadlo po delších přestávkách a sice ochotou hlavně účinkujících p.p. a sice Karla Grulichy, který jako první v rolích nejdelších vystupuje, Jan Novák, Václav Černý, obuvník, který nyní je předsedou spolku; Václav Patrný a Jan Z. Daněk, mistr kovářský, který chce býti nástupcem Mošnovým. Z dívek slečna K. Roubalová, která je v tento den co píšu šťastnou nevěstou a tím samozřejmě újma divadla, sl. M. Mervartová a sl. Svěťíková, Anda Ludvíková sestra atd.

Velký podporovatel všech radovánek a veselostí pan Josef Beneš strojník náš, zemřel a s ním odpadla řada slavností, jako cikánská slavnost – výlet do lesa – reklamou lepení v úborech cikánských plakátů v Třeběchovicích a jízdě kočárem – pořadatel chybí – atd.

Dětské výlety do lesa na zakončení radostného školního roku odpadly, a právem, neboť zmíněné vlastně byly pořádány pro občany velké a zisk mravní pro mládež neměly.

Škola pořádá za vedení pánu učitelů výlety poučné které mají své místo – aby mládež viděla jak krásná je naše vlast. Výlet byl pořádán r.1908 – do Neklsdorfu a Adršbachu a na Potštýn.

Zajímavé je, že jak naše obec tak i ostatní obce okresní nevycházejí z kontumace psí, následkem velikého zmáhání se vztekliny, což je nebývalé. Trapné případy vztekliny u lidí se často vyskytují ; tyto dny v nemocnici hradecké utloukl se vzteklinou postižený člověk, který následkem kousnutí byl před několika měsíci léčen v Pasterově ústavě ve Vidni a nyní po delším čase teprve nemoc vypukla (stár 31 r.).

Dobytěk v celku v naší vesnici žádnou nakažlivou nemocí nebyl ničen, pouze tu a tam vyskytuje se Herlovina (tuberkulosa) a hlavně u simenského dobytka – nyní zavádí se z Moravy [skot kravařský](#).

– 45 –

Legrace vzbudí toalety dam. Letošní rok jdou volně splývající aempiry totiž sukně s vrchním živůtkem v celosti. Obrovské klobouky, s nepostižitelným obvodem jsou nebývalé. Kupř. jistá dáma v Praze v Ovocné ulici chtěla kupovati a vejíti do obchodu ale následkem obrovského klobouku nemohla se dostat do krámu – k radosti několika Pepíku, kteří se nahromadili před obchod a policista musel dámu v drožce odvésti. Následkem této mody na kterou po způsobu francouzském mužové si nemusí stýskati, neboť objímání pod tímto kloboukem je vznešené – dále má tu výhodu, že žena jdoucí uprostřed zastíní svým kloboukem celou rodinu a svého muže zároveň.

Odvody

Následkem svolání sokolských jednot neodbývají se odvody k vojsku nyní hlučně a hulákáním, opicemi a průvodem hudebním, jak jindy bylo hloupým zvykem, nýbrž docela tíše a důstojně. – K čemu vede to významné ticho historie brzy ukáže. –

Husy

K světové válce K ničemu jinému

Význačnou známkou českých obcí jest množství hus. Netřeba dokládati jak následkem toho návse a dvory vypadají oproti německým, kde držení hus je zakázáno. Je zajisté pozoruhodno, že sám slavný politik Riegr učinil v zemském sněmu návrh zákona aby volné držení hus bylo přísně zákonem zakázáno, s důvodu jaké obrovské škody husy na polích a lukách působí, návrh ovšem padl.

Hudba

Báječným vynálezem, přímo zázračným jest Edisonův gramofon, který našel veliké obliby a rozšíření mezi lidem. –

– 46 –

Hudba Třebchovická je velice dobrá pod vedením pana Jaroměřského a podkapelníka pana Václava Hrubého z Jeníkovice, který opravdově odvozuje svůj rod od staré české šlechty Hrubý z Jelení. Zmíněný občan pochází vskutku z Opočenska, kde historicky tento rod existoval. –

Hostinec

Nejstarší hostinec má nyní v majetku pan Mervart, kdež s p. synem také řeznictví provozuje. Předcházející majitel byl p. Kašpar a p. Hamáček, který po prodeji této hospody vystavěl si na tzv. jelenovském úplně novou s kupeckým krámem.

Třetí hostinec má pan Procházka a čtvrtý pan Javůrek v držení. Hra v karty se již tak neprovozuje jako za dřívější dobu a kuželníky úplně zanikly. Pouze tak za muziky mají svoje eldorádo, jeden hostinec přes druhý pořádá taneční zábavy – které ovšem udržuje hlavně dělnická třída.

Cihlářský bál – myslivecký, všednědělnický, sekáčský, atd. – Pivní a kořaleční poplatek mají paní hostinští sami najaty a pro obec vynášejí kol 1000 Korun – což nevasí, aby se nepilo. Vláda zase chce uvaliti daně větší na nápoje, ona dobře ví, že žádnému to nebude škoditi, když si zvykne platiti, pouze stav hostinský se brání tomuto stálemu zdražování.

Cihelny

V kruhovkách pálí se poslední leta u Fa. Ludvíka ve dvouch a v polokruhovce pana Jánského. Pana Matějčka kruhová cihelna tyto leta stojí a proslýchá se že to prodává – a má se tam u ní stavěti tkalcovna. V tak zvaných hicovkách, pálí jedině pan Prokop a pan

– 47 –

Jos. Rohlena, což se však pomalu nevyplácí když dělnická práce stojí tak vysoko a hlavně cena uhlí. Ostatní cihelny již zanikly.

Dvůr

Zde je správcem pan Strádal, předchůdce byl Němec p. Scholz.

Zmínky zasluhuje, že nájemce Fidler dal vykáceti všechny štěpnice kol dvora a tím ochudil o krásu jak dvůr tak obec. Kníže asi neví co se děje na panství a proto nájemce může mít radost když místo ovoce nyní se těší na bohaté metráky řepy. Podedvorem nacházejí se mohutné stromy staleté, jediná okrasa padne letos jak jsem slyšel pod sekýrami.

U dvora pěstují nyní moc cikorky na písčitých polích k Borku a dobře se jí vede.

Za novějšího hospodářství začíná se ujímati setí hrachu, lucíny a hořčice jako strniskové rostliny k zavorání tzv. zelené hnojivo dusíkaté, které vykazuje příštím roku zdárné výsledky, jak u řep tak i u jařin.

Stroje žací

Začínají se měrou netušenou rozšiřovati v naší dědině. O sekáče ruční je nouze, žádný z mladších lidí nechce se přiučovati tomuto zaměstnání, které v uplynulých ročních obdobích hrálo takovou význačnou roli, proto rolníci jsou nuceni zaopatřovati si stroje aby tím nebyli odkázáni na milost a nemilost sekáčům. Letošního roku (1909) jich několik do naší obce přišlo nových, ač při takovém mokrému roku místama se vůbec nemůže síci a význačno je, že obilí je v tomto

– 48 –

roce porostlé víckou.

První bensinový motor my jsme koupili na mlácení od Fr. Vichtrle (7 koň. sil). Je si přát aby rolnictvo chopilo se příležitosti a samo kupovalo pro družstva svá, stroje, když veliké subvence na tyto jsou k dostání. –

Vystěhovalectví

Povážlivým zjevem letošního roku 1909 je stěhování se celých rodin do Ameriky, kdež sotva kýženého štěstí a spokojenosti naleznou. Tak odejel s celou rodinou do Texasu v Sev. Americe Josef Boukal, chalupník – do Nov. Yorku truhlář Václav Souček s rodinou – a nyní se chystají další. –

Jména větších rolníků r. 1909.

– 49 –

Jména majitelů prostředních usedlostí

Jména menších rolníků

– 50 –

Dva politické proudy v našem národě

a sice klerikální a protiklerikální čím dále tím více postupují proti sobě. Dne 29. srpna t.r. (1909) byl pořádán velký sjezd československých katolíků v Hradci Králové. Naproti tomuto sjezdu byla pořádána manifestace protiklerikální – v naší obci velké plakáty vyvěšené hlásaly schůzku v Hradci a zvaly k účasti. Lidstva z obojích stran sešlo se velké. Na katolickém sjezdě bral podíl arcib. Skrbenský, biskup hradecký a arcib. Olomoucký atd. Dále šlechta německá.

Síla kněžstva začíná klesati a nezbyvá než uměle vypěstiti si pevnou půdu pod nohama aby pád nebyl tak příkrý, jaký síla římská utrpěla ve Franci – odlukou státu od církve.

Poukazuje se např. že na Moravě církevní jmění dle úředních odhadů má cenu 82.162,453 Korun, z čehož připadána náklad spojený se soukromou domácností dvou moravských biskupů K 15.743,675. Pokrokařské a socialistické listy vypočítávají, že kdyby stačilo dnes 1000 K. ročně dělnické rodině, bylo by z tohoto příjmu živo 15.745 lodí; při tom, dělník živí rodinu, kterážto starost u těchto pánu odpadá. – V zemích koruny České má církev katolická 223.428 ha půdy – počítali se na rodinu jednoho rolníka 20 ha dalo by se z tohoto církevního majetku zříditi 11.171 selských usedlostí. – Stát nabývá jak věci zřejmě ukazují rozumu – vidí velký kapitál, který by se velice dobře dal zkonfiskovati jako ve Francii; soudím z toho, že na veřejných schůzích vládní orgány nečiní žádných překážek útočili se na tak významnou instituci jako je organizace římská. Jeden z největších bojovníků nynějších dnů, proti celému systému kněžskému a pro volnou školu je [básník Machar](#), který svými přednáškami veřejně rozechvívá náš venkov – přednášel v Hradci, Jaroměři, Opočně. Útočí na dějiny křesťanské, které prohlašuje za většinou zfalšované jednostranně

– 51 –

od kněží, tudíž stranicky kněžsky psané.

Ozařuje děje před Kristovi – tzv. Antiku. Různě nechává své posluchače procházeti se v myšlenkách po římských amfiteátrech a obrovských mausolejích – poukazuje na obrovskou vyspělost klasickou v umění kupř. v sochařství, které do této doby je nedostižné po tisíciletích – římské to památky vzdělanosti přede Kristovi – příchod křesťanství rázem vše zničilo a nyní teprve po tisíciletích vyrůstáme tam, kde stará Antika zhynula, a poukazuje, aby výchova se změnila. Kdo starý Řím stavěl vzbuzuje obdiv.

Machar mluví dále proti knězi ve škole a prohlašuje že musí býti odstraněn, kdo chce nechati si své dítky vyučovati náboženství nechť se o to postará a zaplatí. Naproti tomu odevzdati školu úplně do vedení učitele který by musel o upřímnou a rodinou věrouku se starati. – Prochází celé naše dějiny a poukazuje jaké stanovisko má zaujati národ náš oproti Římu, nedá se upřiti jak historie určitě dokazuje že jedině Řím a jeho sobecká nenasytná politika přivedla celý náš národ na mizinu. tento vývoj nynějších událostí dlužno přijímati tak, jako odvetu prozřetelnosti za veškerá ta neslýchaná utrpení která mu bezcitná hierarchie římská spojená s odvislou od této moci světskou způsobila. již se nebude opakovati historie kde i králové i císařové museli za trest jako kajícíci putovati do Kanossi (Jindřich, král německý musel učiniti tak) u Říma a prositi u dveří chrámových na hlavě maje popel za odpuštění, tak strašná byla moc papežských imperátorů. – Schůze Macharova tato byla pořádána 8. září 1909 v Sokolovně v Jaroměři za obrovského účastenství intele. posluchačstva. Mezi jiným dokazoval Machar, že římský stát na začátku křesťanské aery se musel bránit proti zmáhajícímu se křesťanství, jako by se i nyní každý stát bránil, kdyby mu hrozilo

– 52 –

nebezpečí zničení. Poněvadž křesťanství našlo útulek v obrovských podzemních katakombách pod světovým Římem a odtud začalo útočně vystupovati proti celému státnímu zřízení státu Římského, začal tento pronásledovati tuto sektu. – Podrývání pokračovalo, až tento hrdý, bohatý světovládný nejvzdělanější stát byl zničen a s ním byla zničená vzdělanost antického světa. – Namísto politického státu Římského nastoupila světová vláda papežů Římských. – O této vládě papežů nelze nic dobrého říci. Umění, věda, vzdělanost poklesla na nejnižší stupeň; surovost zavládla mezi národy a náboženství bylo úžasnou měrou zneužíváno. Poukazoval zejména na krvavou inkvisici Španělskou, pálení čarodějnic, strašné mučírny které všade byly zavedeny pod dozorem kněžstva a to vše vyvážilo a předčilo ukrutenství prvního pronásledování křesťanství. – Hus ku příkladu naléhal se svými předchůdci s Valdhauserem a Milíčem z kroměříže atd na opravy v církvi, jeho odpůrcové hlavně hierarchie postavili se jakýmkoli opravám

naproti.; byl svolán sněm církevní v Kostnici na kterém mimo biskupů a arcibiskupů bylo dle Machara histor. dokázáno 8 tisíc sprostých nevěstek. O zábavu se více staralineý o církevní reformy a tím Hus byl zničen. Zajímavost je jak tento concil církevní v Kostnici definoval ženu: Žena jest bránou pekel, žihadlem škorpiona, nádoba plná neřesti atd. Patrně na tento úsudek přišli následkem přítomných 8 tisíců. Antická žena před Kristem, vychovávající tak slavné muže jako byl Cesar, Titus, Dioklecian, Cicero, Virgil atd. Byla rovnocenná mužům, byla jeho družkou života, jeho společnící, rádkyní, matkou jeho dětí a milenkou – a církevní otcové zhanobili ženu úžasným způsobem

– 53 –

a degradovali na méněcennou než muž. Tisíciletí muselo uplynout, aby žena pomalu nabývala v křesťanském životě těch práv jakých měla v žití antickém. –

Celé shromáždění v čele se starostou Jaroměřským Macharovi děkovalo za jeho přednášku.

Jeho odpůrce prof. Reyla (v semináři) jsem neslyšel. –

Česká Vídeň

Jest známo, že Vídeň jest největším českým městem, má přes 1/2 milionu obyvatelstva českého. Poslední léta úžasným způsobem se i hmotně povznesl český živel, hlavně české banky založili ve Vídni své filiálky, založeno několik českých záložen – k veliké zášti Němců. Začíná se doopravdy organisovati české školství, za pomoci hlavně finanční podpory hr. Haracha. Založena obecná škola Komenského která má přes 500 žáků, jest v úmyslu založiti více podobných škol a pomýšlí se na střední školu. To vše pobouřilo zrušivé Germany Vídeňské kteří letos uspořádali několik velikých demonstrací ve Vídni proti Čechům. Následkem této štvance byla uzavřena česká škola v české obci Poštorné v Dol. Rakousích. – S dychtivostí čteme jak tento nerovný boj dopadne, rozumí se že naše nejvřelejší sympatie jsou na straně Čechů Vídeňských, protože na jejich straně jest právo a zákon.

Vzducholodě, vítězství lidského ducha nad hmotou. –

Co se zdálo nemožným, aby se člověk povznesl a pohyboval ve vzdušných výšinách, stalo se konečně skutkem. Vynalezeny konečně vzducholodě říditelné, hnané motory hlavně Francouzi a

– 54 –

Němci. Pobouření veliké způsobil v Německu důstojník hr. Zepellin svým 140 m dlouhým a 8 m širokým balonem tvaru doutníkového říditelným – hnaným motory. Tento balon byl převzat státní správou vojenskou. Vynález tento uvedl celý Německý národ a jeho šovinistického císaře Viléma k šílené radosti. Není to čistá radost nad vynálezem samým jako spíše se v něm vidí prostředek k ukrutnému ničení svých nepřátel Francie a Anglie.

Hr. Zepellin letěl se vzducholodí v srpnu t.r. (1909) od Rýna přes celé Německo do Berlína, kdež manebroval kolem dokola nad městem a byl přímo šíleně vítán císařem a statisíci. –

Rozumí se že podobné vzducholodě staví i jiné státy a hlavně ve Francii monoplány totiž není to balonový systém a podnikají již závody. S takovýmto monoplánem přeplut byl Canal La Manche.

Zakrátko se ještě dočkáme války ve vzduchu.

Letos konají se velký císařské manévry k nimž na Moravu nezbytně byl pozván císař Vilém. – Bestie triumfans! –

Chov dobytka.

S kterým dnešní rolník musí počítat, aby se mu hospodaření částečně procenticky rentovalo, poměrně dobře si stojí. Vidíme u nás již krásný skot známý dobrými vlastnostmi t. zv. opočenský, nýbrž všude zaváděn byl u nás švýcarský [skot simenský](#). Skot tento zvyklý podnebí nebetyčných Alp špatně většinou zde inklinoval a daleko se nevyrovná našemu již zmíněnému vybitému skotu. Simenský skot následkem přivedení trpí hlavně tuberkulosou, a proto hledají se zase nové prameny k dovozu a sice t. zv. [kravařský z Moravy](#) který dozajista snáze se přizpůsobí podmínkám žití. Zakládají se okresní družstva dobytkářská s čistokrevným skotem, která za pomoci vládních subvencí importuje čistokrevný skot a

– 55 –

vychovává odchov, který jako první zaznamenán v knize plemenné a jako takový za značně zvýšený peníz dále k chovu prodává. Na Opočensku od takových to chovatelů zemědělská rada přímo zakupuje býčky, které pak žadatelům jako subvenční skot k plemenitbě dodává. Několik rolníků tímto způsobem ke slušnému majetku přišlo, ovšem slušno podotknouti, že družstva tato příliš koncentrovala se v jednotlivých rukouch.

Ještě v posledních letech byl skot druhu opočenského na trzích v Dobrušce draze placen jak od odborníků jsem slyšel, avšak nyní již po něm památky, ač je to škoda veliká neboť správným výběrem přizpůsobilého skotu podnebí zlepšil by se chov dobytka nejlépe. Skot opočenský byl hlavně vybit za válečného roku 1866, v pozdějších letech čím dále tím více se tenčil. –

Kráva s teletem prodává se v tomto měsíci 1909 září za 80 Korun 1q do dvorů pro mléko. Hovězí dobytek krmený 66 K až 80 K. Tažné voli 84 Korun. Řezník pan Mervart zde seká na krámě hovězí maso 1 K 48 h a vepřové až 2 K. Letošního roku vykrmený dobytek tolik neplatí jako loňského roku na jaře činila difference až 20 K na 1 mq/metrický cent pozn.vfs! – Že ceny dobytka se vcelku drží v obstojné výšce uvádějí socialisté následkem zavřených hranic hlavně proti Srbsku, kteráž to příčina je z části jejich bodem bojovým proti agrárníkům. – Při návštěvě letošní Srbska neviděl jsem tak zuboženějšího dobytka nikde jako tam. Kravky do výše neodevzdají si nic od skotu chebského, volky tažné jsou podolské bílé barvy a jsou tak vysoké těžké že možno s nimi v trapu jezdit. Stájové hospodaření ještě neznají a výkrm prasat též je na pastvě a proto s nimi konkurovat v ceně masa by bylo nemožné,

– 56 –

kdyby hranice byly otevřené, ovšem jakost masa našeho dobytka je nedostižná. Důkazem toho je výborná česká šunka v cizině. – Pan Brutar rolník koupil dnes malá prasata 26 kg těžká za 30 zl.

Koně

Vláda aby si zajistila pro případ války dostatečný počet lehkých a pololehkých koní rozdělila zem na dílce., do kterých podle rozvrhu posílala a posílá koně (hřebce) jakých dle jejího názoru bylo potřeba, aby v případě nutnosti kryla potřebu svoji. Tím ovšem ráz koně velice zchoulostivěl, neb zaváděn byl kůň anglický, který spíše pro závody byl způsobitelný než pro selské práce. Koně tací pro svoji měklost kopyta špánkovitost zavinili za přispění vlády, že nebylo u nás vůbec těžkého koně k spatření.

Pan Beneš strojník u mého otce poukazoval stále na koně uherské a slavonské, které byl poznal jako bývalý rolník ve Slavonii. Můj otec vydal se s ním před 18 lety k nákupu těchto a přivedl s p. Benešem transport dobrých těžkých vozových koní, z nich ještě někteří dodnes chodí. Tím byl učiněn počátek a hlavně že koně nepřišli draže než

naše domácí. Dopravu p. Beneš podnikl ve vozíku cikánském pěšky až domů, tím se doprava zlevnila. Pana Mrázka z Přepych a p. Huška z Bělče zaučil že dnes oba tito páni stále nové transporty těžkých koní přivádějí z Uher a k slušnému majetku přišli. Pan Hušek koupil si velkou hospodu v Bělči, kdež se kupci z Hradecka a okolních okresu scházejí a mnohdy okamžitě celý transport koní rozeberou.

Na našem Hradecku jednají rolníci letos o založení družstva pro chov koní, což hlavně

– 57 –

pan Smetana rolník a zvěrolékař ve svob. Dvořích propaguje.

Vláda konečně uznala za oprávněný požadavek náš, aby zaváděn byl ráz těžkého a chladnokrevného koně. Zakupuje belgické rázy, Norfolk, Ardenský, hlavně přičiněním předsedy zemského svazu pro chov koní pana zvěrolékaře Vagnera z Čáslavi – a dodává je rolníkům jako hřebce subvencové k připouštění. –

Pekařský mistr

pan Lukášek se zde usídlil a provozuje s úspěchem živnost svoji. Budovu koupil k tomuto účelu od pí. Poňkové (Pařízkové?), jejíž dcera se zetěm p. Součkem se vystěhovali do Ameriky.

Kovářský mistr

pan J. Frynta převzal letos dílnu kovářskou od otce a samostatně provozuje živnost; zřídil též při dílně obchod uhlím.

Ranhojičství

tu a tam při nahodilých nehodách kdy je třeba rychlé pomoci, hlavně u zlamanin a vykloupení p. V. Horák (dělník) poskytuje nezištně pomoci. – Svému umění se naučil na Hoříčkách.

Rusíni

z Haliče, hospodářští dělníci jsou ve zdejším dvoře letos a sice oboje pohlaví. Pan správce nemůže si je vynachváliti, hlavně že nejsou opilci a velice pracovní a spořádaní lidé.

Dřívější léta brali se na práci Slováky, avšak tito se tak neosvědčili. –

Nejstarší osoba

v naší obci letošního roku (1909) je paní A. Špriňarová, bývalá majitelka statku a nyní výměnkařka, vdova po velice zasloužilém o rozkvět obce rolníkovi. Tento pán s pí. věnovali nové varhany do kostela zdejšího. Čítá 92 roky.

– 58 –

Nemoc dobytčí

léčí v naší obci a v celém okolí starý praktikus, pan Novák ze Smržova, bývalý kovář, který kovařinu zanechal a nyní pouze zvěrolékařskou praxí se zabývá.

Zajímavo je, že ač na velkostatku mají svého zvěrolékaře, přece pana Nováka předem k nemoci volají, což zřejmě ukazuje jakou důvěrou se všeobecně těší. – Zmíněný pán má dva syny kteří rovněž léčením se zabývají. Jeden za Hradcem a druhý v Městci.

Doktoři

z Třebechovic dojíždějí dva do naší obce a sice pan Dr Syruček a p. Dr Klepetář, který je zároveň zubním lékařem. – P. Dr Syruček je starším lékařem s rozsáhlou praxí a hlavně specialista v zápalech. Loňského roku byl v Třeb. ještě pan Dr Šenk, který obdržel místo obvodního lékaře v Borohrádku, kam se odstěhoval.

Ovoce

1909 letošního roku mimo slív se nezvedlo. Jablek a hrušek je velice místy málo, naproti tomu švestek se urodilo báječné množství jako předloňský rok, tak že na velkostatech nemají je ještě prodané. Lítovati dlužno, že v našem okolí není ani jeden slivovar k vyrábění slivovice ač žádný velký náklad by pořízení toto nestálo.

Pární orba

Na zdejším dvoře minulý půodzimek poprvé se oralo s párním pluhem a ač byla zem velice zhloubena, výsledek je krásný, úroda obilnin tak i řepy krásná. –

Chov koní

ještě jedenkrát se vracím k tomuto důležitému odvětví hospodářství. Za několik roků bude zajímavě čísti jakým způsobem byl na Hradecku zlepšen hospodářský kůň.

Ustavující schůze družstva pro chov teplokrevných koní těžkého rázu pro náš okres konala se ve středu 8./9. 09 ve Svob. Dvořích. Zástupce erára byl na této schůzi plukovník Brázda. Poslanec Srdínko poukazoval na družstva a jich

– 59 –

vyhodu; bohužel do této doby zakládány družstva všelijaká jen k zvelebení koně ne, což má za následek zanedbávání koňstva. Pan správce Zámečník ze Stěžer poukazuje na typ našeho koně, koně naší domácí ráce. Nepřijalo se, co nabízel erar, koně anglického aj. Dnes horuje se z módy pro koně chladnokrevného, který u nás není ještě osvědčen a zahazuje se dobrý ráz domácí. Proto přimlouvá se, aby se zlepšil ráz domácí. Nutno se domahati subvencí, kůň náš se eraru dobře hodí. Plukovník Brázda prohlašuje že erar není proti družstvům; v Alpách družstva výborně prosperují. Družstva prodávají lépe než jednotlivci. Klisny družstva musí odpovídati předpisům, jež si družstva stanoví a na základě a na základě jichž se klisna zapíše do knihy základní. Zavedením družstva ustálí se ráz koně. o hřebce se stará stát. Kde je podklad pro chladnokrevného koně, rozsáhlé pastvy jako na Alpách, tam kůň nic nestojí (strava) tam možno tohoto koně pěstovati. Ale u nás na Hradecku podkladu toho není proto apeluje by se podržel ráz teplokrevného koně.

Posl. Srdínko prohlašuje, že v Čechách jsou dva tábory: pro koně teplého a chladného. Kůň chladnokrevný je do pole příliš těžký, lépe vyhovuje těžký kůň teplokrevný. Bude dobře, budouli Čechy rozděleny ve dva okresy, v jednom pěstovati chladného, ve druhém teplokrevného, dle potřeby a poměrů. Tím také bude nucen erár kupovati doma, neb bude míti oba druhy k dispozici. Poukazuje se jak italská vláda podporuje chov koní že kupuje 10 tisíc kusů po 1200 – 1400 lir.

Pan zvěrol. Fridrich prohlašuje že se dostane subvence na klisny i na hřebečky a na zřízení výběhů.

Pan Souček z Břízy varuje před subvencemi, neb zvrhuje se v protekcionářství. Podpl. Brázda poukazuje, že nebudou se subvencovat jednotliví koně, nýbrž subvenci obdrží družstvo, tudíž stát žádnou protekci nestrpí.

O způsoblosti klisen ku přijetí do družstva rozhodne komise družstva se zástupcem zemědělské rady.

Výbor na zřízení družstva se ustanovil a sice: Ot. Smetana Svob. Dv., Šafránek Čistěves, Šulc Klenice, zvěrol. Macháček hr. Haracha, Zámečník Stěžery, Smetana fr.

Svob. Dv., Voltr Hubenice, Merkl Holohlavy, Hippus Černůtka, Koutník Plačice, kteřížto pánové si zvolí předsednictvo. –

– 60 –

Podzimní počasí

nezačínalo letošního roku slibně a sice na převorku uhodilo po žních sucho, tak že místy ani strniště nebylo možno podmítnouti. Konečně dne 12./9. 09. na večer v neděli přišel nikoho očekávaný deštiček, nýbrž pořádný příval. Hlavní pohromu stíhla tento den krajina Hořícká nás zachytil menší liják. Ve zmíněné krajině a sice v nedalekých Třeboveticích přišlo přitom o život 8 lidí, kteří nemohli se přívalem vody zachrániti. Zahynulo v této vesnici 70 kusů hovězího dobytka a ze 44 stavení zatopených 13 částečně se sesulo a jeden domek úplně odplaven.

Na zábavě taneční dělnictva našeho dne 17./9. 09 bylo vybráno ve prospěch postižených touto katastrofou panem Grünerem strojníkem 21 Korun.

(20/12 09) Poklad –

byl nalezen v sadě našeho statku na býv. Kalendovském, při odvozu vrchní ornice ve hloubce 40 cm, u kořenů důkaz to, že byl zakopán pod stromem. Pozustává z hrnčku 10 cm vysokém a souškem, byl těsně vyrovnán pražskými stříbrnými groši s nápisem Vladislava II a poděbrada I. bylo těchto grošů 400.

Zajímavé je že v tomto sadě přišlo se na tzv. předhistorické jámy žárové, což padá na váhu pro historii naší obce, neb ony jámy jsou důkazem, že zde již v dobách předhistorických přebýval člověk.

Řiditelné letadlo

Dnes dne 26/12 09 poprvé v Praze vznese se do vzduchu řiditelné letadlo Francouze Gauberta (Systemu Wright) poprvé v Čechách. Řiditelné létadlo je epochálním vynálezem lidského ducha.

Úmrtí

Zemřel dne 23/12 09 pan M. Dotřel /Matěj pozn.vfs/ starousedlý rolník zdejší ve věku 74 let, byl dlouholetým zasloužilým členem obecního zastupitelstva.

Tím končí zápisy pana Josefa Ludvíka 26/12 1909

– 61 –

K přidržení J. J. knížete z C. M. v Opočně */Jeho Jasnost... Colloredo Mannsfeldu pozn.vfs/* jako patrona ku příspěvku na kostel v Jeníkovcích, vedlo se dlouho trvající jednání, která měla za podklad spisy c. k. okresního hejtmanství v Hradci králové. –

Již dříve, v letech 1879 a 1880 jednalo se mezi zástupci obce jeníkovické a mezi patronátním úřadem Opočenským o povinnosti ku příspěvku na kostel. Výnosem c. k. okres. hejtmanství ze dne 22. března 1879 č. 3194 bylo rozhodnuto ve prospěch obce Jeníkovické tím způsobem že majiteli panství Opočenského jako patrona kostela bylo uloženo přispívat na opravy dle zákona.

Následkem stížnosti podané od majitele panství Opočenského proti tomuto výnosu, zrušilo c. k. místodržitelství v Praze rozhodnutím ze dne 30. října 1879 č. 59216 ustanovením toto a rozhodlo, že náklady na stavbu tu mají se hraditi dle poměru přímých daní. – Majiteli panství Opočenského že patronát nepřísluší, poněvadž právo patronátní nebylo prokázáno listinami.

Tehdejší zástupci obce Jeníkovické podali proti tomuto pro ně ovšem nepřijemnému rozhodnutí stížnost na sl. */slovutné pozn.vfs/* ministerstvo kultu a vyučování.

Však ministerstvo toto výnosem ze dne 13. července 1880 č. 2931 potvrdilo rozhodnutí místodržitelské nalezší že majitel panství Opočna k příspěvkům takovým povinen není, poněvadž nemůže za patrona býti pokládán.

Rozhodnutí toto bohužel nabylo moci právní, poněvadž tehdejší zástupci obce Jeníkovíc nepodali proti němu další stížnost na správní dvůr soudní, což ovšem bylo velikou chybou.

– 62 –

Stížnost tato musela by vésti k cíli, zejména proto, že biskupská konsistoř v několika dobrozdáních svých potvrdila, že majitel panství Opočna jest patronem kostela v Jeníkovcích.

Poněvadž právoplatně rozhodnuto bylo v tomto směru dalo se těžko něco více ku prospěchu činiti.

Výnos c. k. okresního hejtmanství ze dne 31. března 1894 č. 9457 také skutečně na toto rozhodnutí ministerské poukazuje.

24. II. 1913

Jan Rohlena t.č. starosta */toho času pozn.vfs/*

1914 – 15

Zajímavosti roku 1914 jsou veliké a vhodné o zapsání do pamětní knihy bylo to dne 26. července kdy zákeřným způsobem přišli o život následník trůnu Frant. Jos. Ferdinand z Este se svoji chotí byly oba zastřeleni v automobilu v Bosně v Sarajevě a měsíc na to dne 26 července prohlásilo Rakousko Srbsku válku a nařídilo částečnou mobilizaci až do 37 let v naší obci byl toho dne veliký ruch po obci stáli muži ženy a děti vše v jakési teskné nejistotě a druhý den dne 27 července odešlo k vojsku z obce naší 64 mužů dne 30 července t. r. prohlásilo Německo válku Rusku a dne 2 srpna prohlásilo Rakousko válku Rusku dne 3 srpna nařízená všeobecná mobilisace která jako první se rozvázela celou noc v automobilech do obce zdejší přijely ve 3 hod ráno, na to odešlo z obce zdejší 20 občanů ke svým plukům dne 7 srpna vyhlásilo Německo válku Francii a Anglii a vtrhlo druhý den na to do Belgie neutrálního to státu. Dne 10 srpna vyhlásilo Rakousko válku Francii a Anglii a dne 11 srpna měly sme odvod koní v Hradci Král. z obce zdejší jich odvedly 18 koňů a platily 900 Kor. průměrně za koně dne 12 srpna narukovaly rekruti kterých odešlo zase 7 z obce ./.

– 63 –

Dne 23 srpna nařizena mobilisace od 37 roků do 42 roků a zase odešlo na 20 občanů z obce ku svým plukům dne 19 září nařizeno domobrancům v letech 1894 až 1892 jíti k prohlídce a dne 18 října odvedeno bylo ze 35 domobranců z obce zdejší 30 a týden na to odebraly se ke svým plukům dne 20 října byl soupis saní pro vojsko a dne 10 listop. odvedla obec zdejší rekvizici obilí 265 m. centů dne 20 listopadu nařizeny odvod prohlídka domobranců od 24 roků do 36 roků k prohlídce šlo 46 občanů dne 11 prosince.

Hned po vypovězení války Srbům zahájilo rakouské vojsko válečnou akci proti nim. Tito očekávali naše vojsko od Bělehradu, překročili naši Sárů zcela na jiném místě a to proti Šabci. Tudy přes Valjevo a Kragujevac mělo se proti samému středu srbskému, ano do týlu postoupiti.

Leč zde bránily se ženy i děti, házející nejvíce pumy na kolem jdoucí vojsko. Avšak přes heroickou bránu, Srbové byli poraženi a dne 15. srpna dobit Šabac. V boji o toto město vyznamenali se české pluky. Na řece Drině strhly se bitvy.

Zatím na bojišti východním nastal postup rakouského vojska a dne 12 srpna hlásil rak. uh. stát, že vojsko rakouské stojí již 60 km v Rusku od Krakova. Zvítězilo u Tomašova (22/8.), Krasníka (23/8.).

Němci porazili Rusy 17. srpna u Stoljupan. Na západě vtrhli do Lucemburska a odtud do Belgie

6 srpna Lutych, pevnost belgická padla

20 - „ - Brusel, hl. město - „ - obsazeno

26 - „ - Namur, pevnost - „ - padlo

– 64 –

Dne 19/8 55 francouzská brigáda ou Pervez

20/8 armáda francouz. čítající 320.000 u Met poražena

22./8. Vypovědělo Japonsko Německu válku a dne dobyli území německé Tšinglau s pevností

23./8. Zahájili Rusové postup do Německa

27./8. Angličané u Manbege

28./8. u St. Quentin poraženi

O bitvách na moři psali úřední zprávy

16./8. Zenta, c. k. válečná loď od Francouzského loďstva potopena

29./8. „Köln“

„Mainz“ a „něm.“ loď od Anglického „ „

„Ariana“

31. - bitva po hranicích haličských, pročež ofensiva proti Srbům zaražena a vojsko rak. vzato proti Rusům. To jsou nejdůležitější zprávy na tento měsíc.

Těž potřeby životní stoupaly v ceně. jest zajímavě sledovati postup cen obilních. proto přikládám některé listy bursovní.

Pražské ceny ze dne 14. července 1914.					
Za 50 kg	Cena		Za 100 kg	Cena	
	od	do		od	do
Pšenice . . .	12-40	13-60	Pšen.mouka 0	43	44
Zito . . .	9-90	10-10	1	41-30	42
Jecmen . . .	7-20	7-60	2	40	41
Oves . . .	8-30	8-90	3	37-30	38
Kukufice . . .	4-50	4-70	4	35-00	36-00
Vikev . . .	3-50	3-70	5	33-00	34-00
Sena . . .	2-20	2-50	6	32-00	33-00
Sláma cep. . .	12-50	13-00	7	31-00	32-00
ku stěhání	12-50	13-00	8	30-00	31-00
Fazole . . .	12-50	13-00	9	29-00	30-00
Hrách žitý . .	12-50	13-00	10	28-00	29-00
„ zelený . . .	12-50	13-00	11	27-00	28-00
Bobý . . .	12-50	13-00	12	26-00	27-00
Čočka . . .	12-50	13-00	13	25-00	26-00
Bramb. k j.d. .	12-50	13-00	14	24-00	25-00
„ k pálení . .	12-50	13-00	15	23-00	24-00
Řepka . . .	12-50	13-00	16	22-00	23-00
Mak . . .	12-50	13-00	17	21-00	22-00
Krná . . .	12-50	13-00	18	20-00	21-00
Chmel . . .	12-50	13-00	19	19-00	20-00
Such. krm. . .	12-50	13-00	20	18-00	19-00
Jeteľ. z červ. .	12-50	13-00	21	17-00	18-00
„ bílý . . .	12-50	13-00	22	16-00	17-00
„ svědký . . .	12-50	13-00	23	15-00	16-00
Vojtěška . . .	12-50	13-00	24	14-00	15-00
Lagva . . .	12-50	13-00	25	13-00	14-00
Škrob 100 kg .	12-50	13-00	26	12-00	13-00

TRŽNÍ ZPRÁVY. Pražské ceny ze dne 15. srpna 1914.					
Za 50 kg	Cena		Za 100 kg	Cena	
	od	do		od	do
Pšenice . . .	14-40	15-00	Pšen.mouka 0	51	52
Zito . . .	10-80	11-00	1	50	51
Jecmen . . .	8-00	8-20	2	49	50
Oves . . .	10-20	10-40	3	47	48
Kukufice . . .	4-80	5-00	4	46	47
Vikev . . .	3-80	4-00	5	45	46
Sena . . .	2-50	2-70	6	44	45
Sláma cep. . .	12-50	13-00	7	43	44
ku stěhání	12-50	13-00	8	42	43
Fazole . . .	12-50	13-00	9	41	42
Hrách žitý . .	12-50	13-00	10	40	41
„ zelený . . .	12-50	13-00	11	39	40
Bobý . . .	12-50	13-00	12	38	39
Čočka . . .	12-50	13-00	13	37	38
Bramb. k j.d. .	12-50	13-00	14	36	37
„ k pálení . .	12-50	13-00	15	35	36
Řepka . . .	12-50	13-00	16	34	35
Mak . . .	12-50	13-00	17	33	34
Krná . . .	12-50	13-00	18	32	33
Chmel . . .	12-50	13-00	19	31	32
Such. krm. . .	12-50	13-00	20	30	31
Jeteľ. z červ. .	12-50	13-00	21	29	30
„ bílý . . .	12-50	13-00	22	28	29
„ svědký . . .	12-50	13-00	23	27	28
Vojtěška . . .	12-50	13-00	24	26	27
Lagva . . .	12-50	13-00	25	25	26
Škrob 100 kg .	12-50	13-00	26	24	25

TABULKY

– 65 –

Mouka 0 Pšeničná byla v čas míru 43 h – 44 h kg a 14 dní po vypovězení války stála 51 – 52 h za kg.

7. prosince 0 pšeničné stál 66 – 67 h za kg a březnu 0 vůbec nebyla k dostání.

Mouka zrekvírována a smíchána, byla dána do skladišť. Chléb byl prodáván na lístky, jež také přikládám.

Vše úžasně stoupalo a zdálo se že nevydržíme s ~~jedem~~ potravinami, ale již po žních si každý hledí co možná nejvíce našetřit. O potravinách promluví ještě příležitostně.

Září

- 1/9 vítězství u Zamošce
- 7/9 padla pevnost Mauberg (zásluhou 42 cm děl) (Viz přílohu A.)
- 10./9 ústup Němců od Paříže (Viz přílohu B)
- 12/9 Vyklizen Lvov
- 21/9 Anglické křižníky „Aboukir“, Hogue“, Cressy potopeny.

– 66 –

Říjen

- 1. utvořeny polské legie (Viz příloha C)
- 2. ofensiva proti Srbům
- 4. zaražena „Černohorců
- 5. Rusové vytlačeni z Němec. Bitva u Mazurských jezer (Viz příloha D)
- 9. Padly Antverpy (Příl. D.)
- 13. Němci dobyli Lille
- 15. „ „ Ostende
- 31. Turecko vypovědělo čtyř-dohodě válku.

Listopad

- 9. padla pevnost Tsingtax v území Kinaceu
- 26. bitva na Kolubaře

Prosinec

- 2. dobyt Bělehrad. (Viz příl. E)

Zákon hospodářský

41

ZAKON HOSPODAŘSKÝ

Prwni zákon hospodařsky jest božy z čehož poznati jest že bazeň ta nesmi pouha bazeň byti ano bez plna wyna nadějna laska k twurcy nebes a země, odhodlanost nawsse a spokojenost se wssim co by koly člověka podkalo, buď dobře nebo zle přiwsssem stejná wesela bohu od dana misl. Což y platno protiwiiti se bohu moře newypyjess, boha nepřewalyss, když se tedy wůle božy. Waruj se hřichu, za hřichem pokuta wpatach božy, dotud prej až potud džban wodu nosy až se wytluče. Nezwěděly se něco w hospodařstwy pomysly sobě že nejni wždycky ouroda ale take někdy sskoda a jak prawy příslovy ne wždycky se chiti, tak také někdy žába jestly co tebe hnete, pomni nato co tě kdy těssilo, kdo wypil wyno wypy take y kwasnice, a kdo chce užyt sladkeho musy také okusyt kyseleho.

Jest lyd trpěl stratu pomysly co tam to tam, pan buh dal pan buh wzal bud jmeno jeho pochwaleno neraduj se přilys z stesti aniž se zaručeny z nesstesti . Moudry blazen smával se zda k wrchů plakáwal zwrchu, řikawaj, když stesti kwete boj se nesstesti, nesstesti oč jde jako mrak a bude předtwyma wraty slunou wsselyke rzemeslo swau psotu nese a w každem stawu mnoho dáwu twej tady na bez psoty byti!

Druhy zákon jest duwěrnost k wrchnosti duchowni y swětske dny co jest cisařowo cisaři a co božihó bohu či od dobře a prawdi neboj se cisaře ani krále, nestejskej sy na daně a powynnosti, bez nich žádná obec státi nemůže ana tebe ochromuje, aby bezpečně orati a žiwiti se mohl, a ty k zachowani a wedeni jejimu napomahati musy se ajsy powinen, nereptej na robotu a desátky, pomysly že jsou to wejmyinky pod kteryma tobě twůj grunt swěřený jest.

42

Kdybyť koupyl grunt, a peníze zanej které platit musí okrajowal zdaž byt trestán nebyl co zloděj to same činist když robotu falessne k kesskode twe wrchnosti od bywat pomni najinou robotu a desátek kterou dost časta lyde robotu ji a které nam wyce ujimaji my panske a kněžske, my robotujeme zahalce, a robotujeme hram a rozkossem, robotujeme nowym krajům a nad pevnemu ssactwu, robotujeme starým sskodlywym zwykem neumelosti a hlouposti.

Treti pak jest umeni hospodařske. Mysly owssem mnohy za ponewadž hospodaři take umy, ale nejni každý mistr kdo z remeslem zachazy, ani každý oráč kdo se pluhu držy esste se žádný newyučil, w každem remesle a umeni lyde postupuji, má tedy nasse uměni hospodařske doskončeni swěta na jednom miste stati! Nestoji i nebo tisicowe wybornych hospodařu přenmyssleji o tom stale kterak by to neb ono lepe činiti a westi mohly, každý den děje se uměni a nalezowe we wssech třidach promysleni hospodař wždycky nalezá něco noveho k swemu užitku, vychazeji knihy k zlepsseni hospodařstwy polniho wedaucy, nelze owssem hospodařoj aby každou četl ale jen tolyk co k jeho potřebě sloužy, dobra kniha jest dobrá rada wpotřebě a kdo se držy dobře rady, málokdy docházy wady očem w knize nedočtese a sám nerozumy se skaumej ulydi, čemus pak se naučil skussuj sám, cwyčeni a skussení dáwá uměni, nemysly že jen bohaty skousseti může, můžeť y chudy, tolyko weswe myře, Kdo ale naskousseni mnoho nakládá jako by nazlatou udicy riby chital, kdož se pak spravuje cyzy skussenosti ten najisto hraje, a kdyby až po krk we wodě byl neutone neboť se bohu držy.

Dále předpisuje zákon hospodařsky, pilnost, pilny hospodař hledi k času nejen aby pracowal, ale vždy aby dělal to k

čemu jeho čas poukazuje s tím aby nikdy neodkládal, železo pokud jest horke, kuru laupat když je myza, každé práci pilně hned pokudž čas její slaužy, střež se zahalky, toť jest wsseho hřichu počatek, jako woda stojatá sesmradně. Pročež wždy boha wzywej k práci ruku příkladej, žádný bez práce neji kolače a pečený chleb nikomu do huby nelytá. Kdo chce jadro jest musý dřiwe skořapku rozlousknout kdo neseje ten newi že přijde čas že se zepta zyma cos dělal w lete, prawý stare příslovy kdo Martina často swěti husy y kachny mu zaleti, dům louku y dedinu přiwědět wsse na myzynu. Bud' opatrný, opatrnosti nikdy nezbywa, dobře zpředu y wzadu ocy mýt, kdo nedohledá očima dohledá kapsou, dobře jest wždycky jiskru uhasiti ale pozdě klec zawřiti když ptacy wyletěly, azawory dělali když sou koně pryč, wždy se rozumem řid' než co činiss, po účinku zla rada po sskode sspatna nahrada, nech ať děti twe zwykuji pracy, zwyk jest druhé přirození, čím nowy hrnec nawře tím pachne až se roztluče.

K čeladce dohlydej. Rzikáwaj jaky hospodář takowa čeládka, jaky pastyř takowe stado, jak welke hodiny ukazují tak malo se po nich zprawuji, kde hospodař do koutu nahleda tu hospodařstwi dobře se mywa, wopak se na čeladku spoleha tut w hospodařstwy sspatny pořadek bywa.

Nebuď marnotratný ale ssetrný, kdo ssetři ten má, řika se nikdy neutracej wyc než zyskass, syce se na hlavu potřiskass, když jest potřeba jedním zubem chleb jidej že hladem neumřess tu jistou nadeji mywej.

Dluhu se waruj. Dluh s tebou z mysy jida, a čím dal wždy mladssy jest, dluh na nohy wede tě do mizwic a odtud na korab a koho korab zachwati ne tak brzo se zneho wráti.

I wěc pučenou wždycky opatruj, z cyzyho koně y wprostřed bláta slez.

Hry se waruj, nebo prwni wyhrani z kapsy vyhání a poslední prohrani y z kabátu te slykne.

Nestuj o cyzy. Kdo ocyzy stojí o swe přichazy, cokolyw jest zle nashromážděno toho neužije. Třetí koleno jak přijde tak odejde.

Nebuť lakomy ale dobročinný, lakomec žádnému dobře nečiní. Leč když umě tenkrát se jeho statky jini deleji. Prawý stom příslovy, že lakomec moudrosti a bazne boží nemá, prawdy se mu nikdy nedostawa, upřímnost před lidmi zakopal, spravedlnosti oči wyloupal, wyrů dopitle zassil, nadný i udusyl, a lasku w komině usussil. Kostel jest mu daleko, pan buh přiliss vysoko, modlytba ho mezy chudymy pohrzy paklyby předne komu před lydmi peniz dal, hledi aby ho nanem prw ujebal. Prawi se kdo nouze boji nemad komu co dá, kdo ale almužnu ze sweho z upřímnosti udely, tomu pan buh wždycky nadely. Neodkladej z dobrým skutkem za zdraweho žiwota dobře činiti, posmrtní času nebude, pomahej sousedum pomohou tobě, když ruka ruku myje sou obě byle, mej dobrou wuly w dome y se wssemy. Dobrá wůle koláče jídá, zlá pak hlavu tepe až te celeho sni i nechod' nikdy mimo domu sweho prawy rczení, kdo nemá radosti doma jinde ji nadarmo hleda, ablazen kdo jinam jde pro čeho nazbyt doma má. Každý jest sweho stesti strujce a jak kdo čini tak odplatu bere, a jak sy ustele tak lehne. Jan /Springar vfs/

Dodatek kronikáře

Poděkowány za okrássleni nasseho chramu páně když se w tomto wnowe okrásslenem chramu pane sw. Petru a Pawla roku 1842 prwny slawnost konala a Je: pan

wrchni oppočensky a pan spravce Ledecky a spolu W: páni duchowni fary Třebchowske přitomny byly.

Wysoce mnohowážený jemnost pane ober=amtman a spolu přitomny pani.

Srdce plesá w pánu wdosti wssech zde schromažděných křestanu nad okrasslenim tohoto nasseho chrámu páne kdežto dnssniho dne tato slawna památka sv. Petra a Pawla aposstolův páně se konat začíná, jsouce pak toto wesskere schromaždění křestanů jejich přítomnosti pohnuti, tim wětssi horbiwosti a láskou k pánu nebes i země tento památný den slawyt se wynasnažuji, uznáwajíce, že powynni sme za tento cteny nam od nasseho nejmylostiwejsiho pána a pána hraběte jakožto patrona a dobrodince tohoto chrámu páne skrze mylost a wynasnažení J: P: jakyto řiditel panstwy Oppočenskeho, a dále nassich mylostiwyh přimluwčyh J: W: pana faráře a panu páteru fary třebchouske a unazeneho pana spravce ledeckeho k zwelebeni a okrassleni tohoto chrámu páně obdržely wděčnymy se proukazati.

Pročež, my werni poddani a obywatele obce Jenkowic za tuto nam udelenou mylost nejpřednej nassemu nejmylostiwejsimu Pánu a Pánu hraběti jakožto dobrodince, a J: P: řiditely Panstwy Oppočenskeho za jeho winasnážení a J: Panu faráři a panům páterům fary Třebchouske y Panu správcy ledeckemu za jejich milostiwau přimluwu z srdečne lasky a wděčnosti we wssy poniženosti děkujem a dlouhého díků stálého zdraví a šťastného panowani wynssujem. Po skončení pak tohoto časneho žiwota, aby dusse jejich skrze anjele boží tam před trun beranka nebeskeho doprowazene byly a tam se wssemy wywolenymy božímy se radowaly až na věky weku. To my jim wssem na mylostiweu panu bohu modlytebnym srdcem wynssujem a wynssowat nepřestanem.

Já pak jsouce od těchto wěrných poddanych Obce Jenkowyc kteto řeči dožadáný jestly sem wčem pochybyl aneb mnoho premluwyl za mylostiwe odpussteni žádam.

POZNÁMKY

Josef Svatopluk Machar (1864 — 1942). Pseudonym: (Prof. Dr.) Čeněk Folklor (dále i Antonín Rousek, Leo Leonhardi atd.). Český spisovatel, básník a publicista. Svými kritickými a sociálněkritickými texty podával kritiku měšťanské společnosti, klerikalismu, poměrů v nové Československé republice. I v jeho literárních dílech mu byla blízká ironie a satira. Jako fejetonista navázal na styl K. H. Borovského a J. Nerudy. Machar žil v letech 1889 až 1919 ve Vídni. ~ Biografie ~ Díla na Wikizdrojích

Kolem roku 1923

Josef Svatopluk Machar (29. února 1864 Kolín – 17. března 1942 Praha) byl český básník, prozaik, satirik, publicista a politik, spoluautor Manifestu České moderny a představitel kritického realismu.

Život

Vystudoval gymnázium v Praze. Poté absolvoval roční vojenskou službu. Následně odešel jako bankovní úředník do Vídně. Toto místo chtěl považovat jen za dočasné, nakonec tam však zůstal přes 30 let až do první světové války. V této době také vznikla nejpodstatnější část Macharova básnického i publicistického díla, sblížil se s T. G. Masarykem a stal významným členem Realistické strany. Již před 1. světovou válkou vystupoval jako nepřítel prázdného vlastenectví.

Po roce 1918 se na přání Masaryka vrátil do Československa a přijal úřad generálního inspektora československé armády. Funkce se však roku 1924 vzdal, protože již v této době se projevovaly jeho názorové rozpory s Masarykem. Později byly jeho názory

vyloženě protimasarykovské a stal se stoupencem krajní pravice. V letech 1918–1919 zasedal v Revolučním národním shromáždění.[1][2]

Patřil mezi svobodné zednáře.[3] Byl též navržen na Nobelovu cenu za literaturu.

V roce 1998 byla urna s jeho popelem převezena do Brandýsa nad Labem, kde je uložena v 1. patře místního gymnázia, které se na jeho počest přejmenovalo na Gymnázium Josefa Svatopluka Machara.

Dílo

Machar ve svém díle podává otevřenou kritiku měšťácké společnosti. Kritizuje zejména lhostejnost, pokrytectví a prázdné vlastenectví. Nevyhýbal se ani kritice církve (viz Golgatha, 1901) a stavěl se proti mladočeské straně.

Príznačný je jeho realistický, strohý, analytický a provokující pohled na skutečnost.

Kladl velký důraz na významovou stránku poezie. Psal subjektivní a politickou lyriku a také veršovanou epiku. Pro jeho tvorbu je charakteristická tendence k prozaizaci poezie. Nejblíží mu byla satira a ironická a sarkastická vyjádření. Navazoval tak na Karla Havlíčka Borovského a Jana Neruda.

Poezie

Boží bojovníci - satira, Husité x Táborité - alegorie mladočechů a staročechů, kritika mladočechů, vydáváno v časopisech

Svědům věků - obsáhlý básnický cyklus, věnuje se historickému vývoji morálky

Lyrika intimní

sb. Confiteor Confiteor I (1887, latinsky Vyznávám se, společenská a politická lyrika, deziluzivní ztvárnění svého milostného příběhu, ústícího do banality, zklamání ze společnosti)

Confiteor II

Confiteor III

sb. Čtyři knihy sonetů - kritika české společnosti, měšťanství, jednání politiků a falešné morálky (přetvářka) např. Sonet o dějinách sonetu Letní sonety

Podzimní sonety

Zimní sonety

Jarní sonety

Lyrika vlastenecká

sb. Tristium Vindobona (latinsky Žalozpěvy z Vídně), politická lyrika inspirovaná Ovidiovými Tristiemi vzniklými v jeho vyhnanství. Tato sbírka je bezesporu jedním z vrcholů Macharova díla. Obrací se v ní k problematice vlastenectví a národního života, což učinil v křiklavém rozporu s patosem ručovské a lumírovské národně politické poezie i s patosem dobového uměle pěstovaného vlasteneckého nadšení. Nebojácně totiž poukázal na neutěšené postavení národa v Rakousko-Uhersku, na znehybnění českého politického a národního života a vady našeho národního života.

sb. Tristium Praga - kritika politiky české vlády (podobné za Rakousko-Uherska)

Epika

sb. Zde by měly kvést růže (1891 – 1894, veršované povídky (= dramata), téma postavení žen ve společnosti, epická poezie, příběhy žen a jejich neutěšené postavení ve společnosti,

žena je bytost citová, ale pasivní, je odsouzena žít v nevyrovnaném manželství a postavení, společnost jí nedopřává rozvoj) motto: „být ženou to už znamená trpěti“

Díla: drama Teta - teta přijíždí do Prahy ke své neteři a hrozně se těší, ovdověla a vychovala děti, chtěla by strašně moc do divadla na hru o lásce...a ukazuje, jaký byl její hrozný příběh

Otrokyně otroka – žena musí zůstat doma, mezitím co muž si může jít odpočinout do hospody

veršovaný román Magdaléna hl. postava Lucie - ta se stará o otce, který se dá po smrti manželky na pití. Lucie si musí opatřit peníze a potkává muže, který se do ní zamiluje.

Odvede ji k tetě, ale nakonec se prorekne a musí se vrátit do nevěstince.

obžaloba společnosti, že odsuzuje neprávem

cyklus básní Svědomím věků – historie ve verších

Román ve verších

Magdalena

Próza

Řím

Kriminál

V poledne

Konfese literáta (osobní vzpomínky)

Politické knihy

Pět roků v kasárnách (1927)

Oni a já (1927)

Zapomínání a zapomenutí (1929)

Při sklence vína (1929)

Machar je rovněž autorem manifestu Česká moderna (1895).

Simenský skot, simentálský skot, plemeno skotu. Původně žlutostrakaté, v současnosti převážně červenostrakaté. Pochází z údolí řeky Simme ve Švýcarsku. Typ s kombinovanou užitkovostí a výbornou výkrmností.
simentálský strakatý skot

Simenský skot – hlavní plemeno skotu chované ve Švýcarsku. Nejdůležitější zástupce evropského strakatého skotu patří do skupiny skotu širokočelého. Mohutný, dříve žlutě, dnes převážně červeně strakatý skot kombinovaného užitkového typu s výbornou výkrmností. V západoevropských zemích a USA se používá ke křížení jako masné plemeno. Hmotnost krav je 700 – 800 kg, býků nad 1000 kg. Dojivost více než 3 500 kg mléka s čtyřprocentní tučností. Podílel se na vzniku českého strakatého skotu.

Kravařský skot

Ráz českého strakatého skotu s charakteristickým bílým, nepravidelně ohraničeným pásem, táhnoucím se od hlavy až po kořen ocasu. Choval se na severní Moravě. Dnes v podstatě, podobně jako ostatní rázy, například hřbínecký skot, splýnul s populací českého strakatého skotu.

Obsah

Pamětní knihy obecní.....	3
I. Ustanovení zákonná.....	3
II. Prováděcí nařízení.....	3
III. Pokyny obecním kronikářům.....	5
Obsah obecní kroniky.....	5
IV. Literatura (knihy).....	7
V. Vzorné kroniky.....	7
VI. Prameny dějin.....	7
Okresní správní komise v Hradci Králové.....	8
Pamětní kniha.....	9
Přepis textu z kurentu Jana Špringara rychtáře.....	11
Rok 1866. Válka s Prusí.....	19
Zabrání Bosny a Hercegoviny – Srbsko.....	21
Spiritismus.....	23
Pošta v Jeníkovcích.....	23
Volby obecní 1909.....	25
Agrárníci. Organizace řepářská.....	25
Škola.....	26
Žně a ceny obilí. 1909.....	26
Úřední bursovní list Pražské plodinové bursy.....	27
Pacht opočenský.....	28
Odvody.....	29
Husy.....	29
Hudba.....	29
Hostinec.....	29
Cihelny.....	29
Dvůr.....	29
Stroje žací.....	30
Vystěhovalectví.....	30
Jména větších rolníků r. 1909.....	30
Jména majitelů prostředních usedlostí.....	30
Jména menších rolníků.....	30
Dva politické proudy v našem národě.....	30
Česká Vídeň.....	32
Vzducholodě, vítězství lidského ducha nad hmotou. –.....	32
Chov dobytka.....	33
Koně.....	33
Pekařský mistr.....	34
Kovářský mistr.....	34
Ranhojičství.....	34
Rusíni.....	34
Nejstarší osoba.....	34
Nemoc dobytčí.....	34
Doktoři.....	34
Ovoce.....	35
Pární orba.....	35
Chov koní.....	35
Podzimní počasí.....	36
(20/12 09) Poklad –.....	36
Řiditelné letadlo.....	36

Úmrtí.....	36
1914 – 15.....	37
Září.....	39
Říjen.....	39
Listopad.....	39
Prosinec.....	39
Zákon hospodářský.....	40
POZNÁMKY.....	43

Úřední kursovní list Pražské plodiny bursy
ze dne 26. července 1909.

Váha jakosti 1 hl. kilogramů		od	do		od	do		od	do		od	do
		K h	K h		K h	K h		K h	K h		K h	K h
Pšenice po 50 kg. trans.:				Mouka a mlýnské výrob.:			Zvřecí tuky po 50 kg. tr.:	89.50	90.50	rýžový	—.—	—.—
česká 1908	77 — 81	17.—	17.35	Krupice po 100 kg. trans.:	50.—	51.—	sádlo uherské :	—.—	—.—	vlhký škrob:	—.—	—.—
rakouská	—	—.—	—.—	čís.			sádlo americké :	—.—	—.—	bramborový I.jakosti	34.—	34.50
uherská	—	—.—	—.—	čís.			lůj :			" nejjemnější	35.—	35.50
ruská		16.10	16.50	Pšeničná mouka po 100 kg.			Slad po 50 kg.:			" škr.moučka	35.50	36.—
Váha jakosti 1 hl. kilogramů				transito:			Ia	15.25	15.40	Chmel po 50 kg.:		
Žito po 50 kg. transito:				0	50.—	51.—	IIa	14.50	14.85	Žatec město	—.—	—.—
nové 1908	72 — 75	10.90	11.25	1	49.—	50.—	Luštěniny po 50 kg. tr.:			Žatec okres	—.—	—.—
Ječmen po 50 kg:				2	47.—	47.50	Fasole: k vaření	11.50	12.50	Žatec kraj	—.—	—.—
výběr		—.—	—.—	3	43.—	44.—	ku krmení	—.—	—.—	rakovnický	—.—	—.—
první jakosti		—.—	—.—	4	41.—	42.—	Boby:	10.50	11.25	ústecký červený	—.—	—.—
střední		—.—	—.—	5	39.50	40.50	Hrách: Victoria	18.—	19.—	dubský zelený	—.—	—.—
merkantilní		—.—	—.—	6	36.—	37.—	k vaření žlutý	16.—	16.70	Sušené ovoce:		
Oves po 50 kg. transito:				7	32.—	33.—	k vaření zelený	16.—	17.50	Švestky po 50 kg. trans.:		
prima		11.—	11.15	8	21.50	32.—	ku krmení	14.50	15.50	české	11.50	14.50
merkantilní		10.90	10.95				Čočka 1907	13.—	10.—	merkantilní	13.25	13.75
uherský		10.65	10.75				Zemčata po 50 kg.:			bosenské 110/120	15.50	16.—
Kukuřice po 50 kg.:				I.	33.—	34.—	k jídlu	—.—	—.—	bosenské 95/100	—.—	—.—
uherská 1907				II.	32.—	33.—	k jídlu cizí	—.—	—.—	bosenské 80/85	—.—	—.—
uherská 1908				III.	28.—	29.—	k pálení lihu	—.—	—.—	bosenské 70/75	—.—	—.—
cinquantinová		11.—	11.15	IV.	20.50	21.50	Olejnata semena po 50 kg.:			Višně po 50 kg. transito	—.—	—.—
Vikev po 50 kg.:							Řepka (vlhká)	—.—	—.—	Třešně po 50 kg. transito	—.—	—.—
česká		—.—	—.—				(suchá)	—.—	—.—	Hrušky po kg. transito	—.—	—.—
haličská		—.—	—.—				řepkové pokrutiny	9.25	9.50	Křídžaly po kg. transito	—.—	—.—
uherská		—.—	—.—				Mák: modrý český 1908	26.50	27.50	Jetelová semena po 50 kg.:		
Pohanka po 50 kg. trans.:		—.—	—.—				modrý ruský	—.—	—.—	červ. n. 1908	—.—	—.—
Proso po 50 kg. trans.:		—.—	—.—				šedý český	—.—	—.—	červ. 1908 prostý kok.	—.—	—.—
Seno po 50 kg. trans.:							Kmín:			bílý 1908	—.—	—.—
lisované		6.—	6.20				český	—.—	—.—	švédský	—.—	—.—
nelisované		6.—	6.20				holandský	46.—	47.—	vojtěška	—.—	—.—
cizí		—.—	—.—				haličský	—.—	—.—	úročník	—.—	—.—
Sláma po 50 kg. trans.:							Lněná semena:			bojinek	—.—	—.—
cepy mláčená		4.—	4.50				uherská	—.—	—.—	růžák	—.—	—.—
ku krmení		—.—	—.—				haličská	—.—	—.—	Vlčeneč (ligrus)	—.—	—.—
ku stlaní		3.50	3.60				Konopná semena:			dvojsečný	—.—	—.—
cizí		—.—	—.—				uherská	—.—	—.—	Vojtěška uherská kokotice prostá:	—.—	—.—
							haličská	11.75	12.25	Kvasnice po 50 kg.:	—.—	—.—
							Škrob po 100 kg. transito:			Sušená čekanka po 50 kg.	—.—	—.—
							pšeniční	—.—	—.—			

Pražské ceny

ze dne 14. července 1914.

Za 50 kg	Cena K		Za 100 kg	Cena K	
	od	do		od	do
Pšenice	12.40	13.50	Pšeničná mouka		
Žito	9.90	10.10		0	43.— 44.—
Ječmen	—.—	—.—		1	41.50 42.—
Oves	7.25	7.60		2	40.— 41.—
Kukuřice	8.90	9.—		3	37.50 38.—
Vikev	—.—	—.—		4	35.50 36.50
Seno	4.50	4.75	Žitná mouka		
Sláma cep	3.50	3.70		0	33.— 33.50
ku stlaní	2.25	2.50		1	32.— 32.50
Fazole	13.50	15.00	Pšen. otruby		12.40 12.60
Hrách žlutý	12.50	14.—	Žitné otruby		12.80 18.—
"" zelený	13.—	17.—	Pokrutiny		8.50 8.75
Boby	—.—	—.—	Melasa		—.— —.—
Čočka	20.—	32.—	Cukr. pohot.		21.70 —.—
Bramb. k jídlu	2.50	3.—	Ústí prosinec		21.70 —.—
"" k pálení	—.—	—.—	Cukr spotř.		74.75 —.—
Řepka	—.—	—.—	Máslo čaj. kg		3.60 3.90
Mák	29.50	31.—	Máslo ob. 1 kg		2.40 2.60
Kmín	38.—	38.50	Tvaroh		—.60 —.70
Chmel	—.—	—.—	Lůj přep.		1.40 1.60
Suš. švestky	18.—	20.—	Sádlo přep.		2.20 2.40
Jetel s. červ.	—.—	—.—	Špek		2.20 2.40
"" bílý	—.—	—.—	Vejce 1 kopa (60 ks)		4.30 4.40
"" švédský	—.—	—.—	na 100 kg živé váhy		
Vojtěška	—.—	—.—	Vykrm. volí		70.— 108.—
Ligrus	—.—	—.—	"" krávy		54.— 88.—
Škrob 100 kg	29.75	32.75	"" býci		64.— 73.—
			na 100 kg mrtvé váhy		
			Prasata č. peč.		132.— 160.—
			halič. pečen.		172.— 180.—

TRŽNÍ ZPRÁVY.

Pražské ceny ze dne 18. srpna 1914.

Za 50 kg	Cena K		Za 100 kg	Cena K	
	od	do		od	do
Pšenice	14.40	15.—	Pšeničná mouka		
Žito	10.85	1.11	0	51.—	52.—
Ječmen	9.—	9.25	1	50.—	51.—
Oves	10.25	10.60	2	49.—	50.—
Kukuřice	—.—	—.—	3	47.—	48.—
Vikev	—.—	—.—	4	46.—	47.—
Seno	5.25	5.50	Žitná mouka		
Sláma cep	3.40	3.60	0	38.50	39.50
ku stlaní	2.50	2.75	1	35.50	36.50
Fazole	—.—	—.—	Pšen. otruby	12.80	13.80
Hrách žlutý	16.—	19.—	Žitné otruby	13.30	13.80
"" zelený	16.—	20.—	Pokrutiny	8.50	8.75
Boby	—.—	—.—	Melasa	—.—	—.—
Čočka	20.—	32.—	Cukr. pohot.	—.—	—.—
Bramb. k jídlu	—.—	—.—	Ústí prosinec	—.—	—.—
"" k pálení	—.—	—.—	Cukr spotř.	76.60	79.60
Řepka	16.—	16.25	Máslo čaj. kg	3.80	4.—
Mák	29.—	30.50	Máslo ob. 1 kg	2.80	3.—
Kmín	42.—	45.—	Tvaroh	—.60	—.70
Chmel	—.—	—.—	Lůj přep.	1.44	1.60
Suš. švestky	18.—	20.—	Sádlo přep.	2.60	2.80
Jetel s. červ.	—.—	—.—	Špek	2.20	2.40
"" bílý	—.—	—.—	Vejce 1 kopa (60 ks)	4.50	4.60
"" švédský	—.—	—.—	na 100 kg živé váhy		
Vojtěška	—.—	—.—	Vykrm. voli	90.—	118.—
Ligrus	—.—	—.—	"" krávy	84.—	102.—
Škrob 100 kg	—.—	—.—	"" býci	80.—	90.—
			na 100 kg mrtvé váhy		
			Prasata č. peč.	160.—	200.—
			halič. pečen.	172.—	180.—

TRŽNÍ ZPRÁVY

Pražské ceny ze dne 25. srpna 1914.

Za 50 kg	Cena K		Za 100 kg	Cena K	
	od	do		od	do
Pšenice	14.75	15.35	Pšeničná mouka		
Žito	11.20	12.—	0	51.—	52.—
Ječmen	8.50	1.9	1	50.—	51.—
Oves	10.20	10.40	2	49.—	50.—
Kukuřice	—.—	—.—	3	47.—	48.—
Vikev	—.—	—.—	4	46.—	47.—
Seno	5.25	5.50	Žitná mouka		
Sláma cep	3.40	3.60	0	39.—	40.—
ku stlaní	2.50	2.75	1	36.—	37.—
Fazole	—.—	—.—	Pšen. otruby	12.30	13.30
Hrách Viktor	17.—	20.—	Žitné otruby	12.80	13.30
"" zelený	17.—	21.—	Pokrutiny	9.—	9.35
Boby	—.—	—.—	Melasa	—.—	—.—
Čočka	—.—	—.—	Cukr. pohot.	—.—	—.—
Bramb. k jídlu	—.—	—.—	Ústí prosinec	—.—	—.—
"" k pálení	—.—	—.—	Cukr spotř.	76.80	79.60
Řepka	16.—	16.35	Máslo čaj. kg	3.80	4.—
Mák	30.—	31.—	Máslo ob. 1 kg	3.—	3.30
Kmín	60.—	65.—	Tvaroh	—.60	—.70
Chmel	—.—	—.—	Lůj přep.	1.60	1.70
Suš. švestky	—.—	—.—	Sádlo přep.	2.40	2.60
Jetel s. červ.	—.—	—.—	Špek	2.40	2.60
"" bílý	—.—	—.—	Vejce 1 kopa (60 ks)	4.50	4.80
"" švédský	—.—	—.—	na 100 kg živé váhy		
Vojtěška	—.—	—.—	Vykrm. volí	102.—	116.—
Bojíněk	—.—	—.—	"" krávy	74.—	96.—
Škrob 100 kg	—.—	—.—	"" býci	74.—	96.—
			na 100 kg mrtvé váhy		
			Prasata č. peč.	1.32	1.64
			Telata	1.30	1.40

PRAŽSKÉ CENY

ze dne 7. prosince 1914.

Za 50 kg	Cena K		Za 100 kg	Cena K	
	od	do		od	do
Pšenice	19.75	21.—	Pšeničná mouka		
Žito	17.—	17.60	0	66.50	67.—
Ječmen	13.25	14.10	1	65.50	66.—
Oves	10.95	11.15	2	64.50	65.—
Kukuřice	13.50	13.60	3	62.50	63.—
Vikev	14.50	15.—	4	61.—	62.—
Seno	5.—	5.75	Žitná mouka		
Sláma cep	3.40	3.60	0	58.50	59.50
ku stlaní	10.13	2.30	1	55.50	56.50
Fazole	—.—	—.—	Pšen. otruby	15.70	16.50
Hrách Viktor	37.—	42.—	Žitné otruby	16.30	16.50
"" zelený	34.—	39.—	Pokrutiny	12.—	12.25
Boby	—.—	—.—	Melasa	—.—	—.—
Čočka	44.—	67.—	Cukr. pohot.	—.—	—.—
Bramb. k jídlu	4.50	5.25	Ústí prosinec	—.—	—.—
"" k pálení	—.—	—.—	Cukr spotř.	77.85	78.35
Řepka	—.—	—.—	Máslo čaj. kg	3.90	4.20
Mák	50.—	53.—	Máslo ob. 1 kg	3.40	3.60
Kmín	52.—	54.—	Tvaroh	—.70	—.80
Chmel	85.—	110.—	Lůj přep.	1.60	1.70
Suš. švestky	—.—	—.—	Sádlo přep.	2.60	2.80
Jetel s. červ.	89.—	110.—	Špek	2.48	2.68
"" bílý	60.—	112.—	Vejce 1 kopa (60 ks)	8.60	9.20
"" švédský	75.—	100.—	na 100 kg živé váhy		
Vojtěška	—.—	—.—	Vykrm. voli	0.81	1.36
Bojíněk	35.—	48.—	"" krávy	0.60	1.14
Škrob 100 kg	47.—	51.—	"" býci	0.84	1.—
			na 100 kg mrtvé váhy		
			Prasata č. peč.	1.40	1.70
			Telata	1.32	2.—

Pražské ceny

ze dne 8. června 1915.

Za 50 kg	Cena K		Za 100 kg	Cena K	
	od	do		od	do
Pšenice	—.—	—.—	s 30% ječné	59.93	—.—
Žito	—.—	—.—	chlebová		
Ječmen	—.—	—.—	s 33% ječné	48.06	—.—
Oves	—.—	—.—	stejnometá		
Kukuřice	—.—	—.—	s 33% ječné	49.23	—.—
Vikev	24.50	25.—	Žitná mouka		
Seno	5.75	6.—	s 33% ječné	48.80	—.—
Sláma cep	5.50	5.—	Ječná mouka	45.45	—.—
ku stlaní	3.—	3.25	Pšen. otruby	—.—	—.—
Fazole	57.—	58.—	Žitné otruby	—.—	—.—
Hrách Viktor	70.—	75.—	Pokrutiny	38.—	39.—
"" zelený	65.—	75.—	Cukr. pohot.	—.—	—.—
Boby	40.—	41.—	Ústí prosinec	—.—	—.—
Čočka	—.—	—.—	Cukr spotř.	80.85	81.35
Bramb. k jídlu	—.—	—.—	Máslo čaj. kg	6.—	6.40
Mák	70.—	73.—	Máslo ob. 1 kg	5.—	5.20
Kmín	59.—	60.—	Tvaroh	1.20	1.40
Chmel	—.—	—.—	Lůj přep.	4.20	4.80
Jetel s. červ.	—.—	—.—	Sádlo přep.	5.80	—.—
"" bílý	—.—	—.—	Špek	6.—	7.—
"" švédský	—.—	—.—	Vejce 1 kopa (60 ks)	8.50	8.70
Vojtěška	—.—	—.—	na 100 kg živé váhy		
Bojíněk	35.—	48.—	Vykrm. volí	218.—	
Za 100 kg			"" krávy	142.—	
Pšen. mouka			"" býci	200.—	
krupice jemná	70.35	—.—	na 100 kg mrtvé váhy		
			Prasata č. peč.	400.—	
			Telata	260.—	